

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos pejt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltér pejt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, július 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Bucsuzkodó városi tisztviselők.
- A főrendiház ülése.
- A papi vagyon felosztása.
- Vihart csinál a szegedi katolikus nagygyűlés.
- Pusztulnak a magyarok Amerikában.
- Távozó színészpár.
- Az elrabolt gróf.
- Inzuált járásbíró.
- Szélahamosság uniformisban.
- Nyár van.
- Megalakult a francia kormány.
- Az orvos mérénylője
- Tarkaságok.

A cigány-iskola.

Arad, jul us 24.

Értelmes feleletet szeretnék kapni erre a kérdésre: mért *purde* a cigányok magzatja s mért nem olyan gyerekek, mint a többi? Füle, szája, teste ép olyan, mint a többinek; csak ép a bőre feketébb. De hát a parasztyerekek se egyformák. Az egyik tejbe esett arcu, a másik eleven paprika, a harmadik meg a pofacsontján viseli az epéjét. Azért az egyforma gyerek; a cigány-csemete ellenben *purde*.

Azért izgat ez a részletkérdés, mert kapcsolatot keresek közte, meg az aradi tanfelügyelő terve között, amelylyel Oszentannán cigány-iskolát akar csinálni. A cigánygyerekeket iskolapadhoz cövekelni, betüre kényszeríteni: egyike a kultura legszebb, legokosabb feladatainak, amelyért nem érheti elég dicséret Varjassy Árpádot.

Valóság, hogy ez a legjobb módok egyike, amelylyel a lótolvaj-nemzetiséget tisztességes munkára nevelhetik. Csak abban az egyben nem értjük az igazát: mért kell külön *purde*-iskolát csinálni? Mért kell az iskolával is kifejezni azt, hogy a cigány más ember, mint a többi?

A cigányok bizonyosan nem veszik ezt olyan tragikusan. Talán jobban is érzik magukat — egymás között. Legalább nincs, aki csufolja őket. Más iskolában talán egy padba se ül a többi velük. A százholdas gazda ki is kérhetné, hogy a fiának a faluvégi teknő-hasító cigány, vagy ennél is rosszabbnak a kölyke legyen a szomszédja.

Ez borzasztó is lenne, — de azért mégis úgy kell lenni. A cigány-kérdés megoldásának annál a tételnél kell kezdődni, hogy a cigány is ember, ép olyan, mint a többi. Ép ezért nincs joga farkas módjára az erdőszélét buvni; de ép ezért nem szabad őket kutyák módjára örvhöz kötni. Szóval egy kis demokráciára kell szoktatni őket is a társadalommal szemben, meg a társadalmat az ő irányukban. A demokráciára való nevelésnek pedig legalul, az iskolában kell megkezdődnie.

Nemrégiben még nálunk, Aradon is volt egy uri iskola, meg volt közönségesebb iskola. Az uri iskola a tanítóképző mellett levő gyakorló iskola volt. A gyakorló iskolákat ere-

detileg más célra csinálták, — de azzá fejlődtek, hogy az előkelőbb, vagyonosabb és protezsáltabb szülők gyermekei bujtak oda. „Ott jobban foglalkoznak vele“, — mondta a nagyságos asszony; pedig azért küldte oda Ottókát, mert ott nem keveredik mindenféle külvárosi népséggel, a kik bepiszkithatnák a fehér matróruháját. Nehány év előtt azután a miniszteriumnak egy okos perce beszüntette ezeket az uri iskolákat; meghagyta, hogy fokozatosan paraszt- vagy munkás-gyerekekkel keverjék a gyakorlók „anyagát“. Most azután az is olyan iskola, mint a többi.

S ha felül nem lehet megkülönböztetett iskolákat csinálni, a gyerekeket iskolák szerint tagolni, akkor legalul se szabad. Egyre erősebben, mind több bátorsággal döngetik már a multnak egy itt felejtett maradékát: a felekezeti és a nemzetiségi oktatást. Nem a felekezeteiket ütik vele; hiszen, ha valamennyi iskola állami, tehát egyforma lenne, abban is módjában lenne kinek-kinek a maga származása szerint való istenhívést tanulni. De ezek az egymástól különböző iskolák, amelyek külön-külön rajokba csoportosítják a gyerekeket, ezek a nevelői a felekezeti agyarkodásnak, a nemzetiségi széttagozódásnak. Abban a korban, a mikor a friss agy legmohóbban fogadja be és legmélyebben szívja magába az impressziókat, abban a korban tanulja meg, hogy a

Obsit . . .

I ta: Cserzy Mihály.

Valamelyik napon, amint előkerülök az áradás szemlélődéséből, (mert hiában no, az embernek a vérben van, hogy így nyár közepén hetenként legalább kétszer, háromszor megnézze a Tiszát: mit mivel vajjon az öreg? ... Háborog-e, avagy öreg kutya módjára ijesztgeti csak az embert, közben pedig ballag szép csendesen a maga útján), az utcaajtóban vár a legkisebb fiam, az öklömnyi Béla. Papirost lobogtat gömbölyű, kis kezében es szép, kek szemei fénylenek, mint aki nagyot készülni mondani.

— Édes apám, katonának hívják! ...

Ezt mondja és nevet hozzá, mintha tudná, hogy biz' ez már valban nevetséges dolog. Az embert ilyen öregségében kissé komikus lenne visszaöltöztetni az angyalbőrbe, amit hej, régesrégén összerágtak az egerek odafönt a padlás-zugban.

Azonban mégis; az ördög nem alszik ... Önkénytelenül táncra perdülnek előttem a számok és silabizálni kezdek, hogy voltaképen, hogy is állunk az ikszekkél. (A napi robotmunkában nem ér erre rá az ember.) Három-e még, négy-e, vagy pláne a vándormadarak V betűjénél tartunk már! ... Eközben kibontja a szellő a fiam keében a papirost és látom: ... katonai ügyosztály ... Meghívó ... végelbocsájtó levél átvétele végett, stb ...

No, megvan.

E szerint nem katonának hívják immár, hanem egy utolsó parolázásra. Hát ide kerültünk, hál' Istennek... Kitélt a napszám, mehetünk a bérért. A szép, fiatal katonákkal és pihenőre hajtott zászlókkal telerajzolt egy iv papiros irányában invitálják az embert hogy vigye haza az obsitot és borítsa rá szemfedőként a régi, szép idők bohó emlékeire...

És ime, az emlékezés révén elvonu(nak a képzeleiben, — ki tudja: nem-e utoljára — azok az érdemrendes urak, kik egykoron játszi könnyedséggel osztogatták a kurtavasat és a kétórai kikötést, arceal a nap felé fordulva, melyekről a hadsereg csak meséket hall olykor, ha bejönnek az öreg rezervisták és „krumplipucolás“ mellett elregélik, hogy milyen életük is volt az ő „apjuk“-nak. Továbbá megjelenik az öreg Bányik kapitány is, aki rettenetesen kemény katona volt, ám azért minden ízében ember is volt, mert lám, az egykori asztalosregédből századossá emelkedett katona alkalmadtán a század élén lépkedő lováról, demokratikus leereszkedéssel vetette oda az álláson dolgozó kőműves cimborának a kedélyes szót: szervusz Jóska!...

Itt van továbbá az egykori ezredparancsnok: lovag Wischotzky is (ki tudja, hol porlad már az öregnek a keresztfája), aki szintén a régi cöpfös világban szolgált ugyan, de lelkeben féltékenyen ápolta az egyéni szabadság szellemét. Ennek az emléke is kiválik a mult ködéből és úgy rémlik, mintha itt toporzékolna fehér lován az inspicirózó tábornagy előtt, aki-

nek feddő szavaira méltóságt-ljesen visszatette kardját a hüvelyébe és a sapka pereméhez emelven keztyüs kezét, fennhangon jelentette:

— Ma vagyok, kegyelmes uram, negyven-évek katona. Megyek penzióba.

Azzal haza vágatott

És így kerülök elő sok apró dolog a rekrutaelet kín zenvedésétől kezdve a szabadságolás napjáig. Közben föltűnik egy-egy asszonyarc is. De csak egy pillanatra. Erre már nem jó visszaemlékezni. Meg azután nem is szabad. Olyan ez, mint felnőtt kezében a játék. Illetlen. Hiszen itt vannak a gyerekek. Egyik másik háznál némely része legény, más része eladólány, nem illik ezek között a régi szerelemre emlékezni.

Ilyen előzmények után kerülnek most fő a szállásbiztosi hivatalba, sok másokkal egyetemben, a künlakó emberek is. Nagy rözük öreges, megtört. Bár nem valami nagy idő haladt el rajtuk, a munkától mégis valamennyien megviseltek. A pipákat ezuttal zsebre rakják, szóltan állnak a szobában és eképpen várnak a sorjukra. Azonközben nézik a egymást: vajjon akad-e ismerős... Dehát megváltozott ez mind, hogyan lehetne ráakadni a régi „komára“, akit úgy lehet azóta sem látott az ember. Námelyik szakállas, a gondozatlan szőr között itt-amott fehér is csillog már, a másiknak meg akkora bajusza van, mint egy galambszárny: kivetkőzteti mindez az embert a hajdani alakjából.

szomszédjuk Mórica vagy Trandafirja nem lehet ép olyan teremtés, mint ő, hiszen egész más iskolába jár. És ezt a megkülönböztetést megőrzi egész életén át, különösen, ha politikai célok miatt ebben a fölfogásban meg is erősítik.

Az egyik oldalon csákánynyal ütik a megkülönböztető népnevelést, — a másik oldalon új különbséget nevelnek. Ez a helytelen a tanfelügyelő tervében. Építsenek minél több iskolát; kényszerítsék, ha kell, durva erőszakkal is, iskolába a cigányok gyerekeit. Ez az egyetlen erőszak, amelyet a cigány-problema megoldása körül meg lehet engedni. De azokba az iskolákba, ahova a többiek járnak. S ha az előkelősködő gyerekek nem akarnának egy padban ülni velük, azokat ép ilyen határozott erőszakkal kell kényszeríteni, hogy a purdéban magával egyforma teremtést tekintsen. S ha az első nyílt fejű cigányfiú észreveszi, megtanulja, megérti, hogy egy mérték alá valónak tartják a falu többi gyerekével, — akkor ez több eredménye lesz a cigányproblema rendezésének, mint a minőt egy dandár csendőrral lehetne elérni. +

Tanácskozás Wekerle miniszterelnöknél.
Budapesti tudósítónk jelenti: A főrendiház mai ülése alkalmából egy kis élet költözött a dunaparti ország-házba. Az ülés után Wekerle Sándor miniszterelnököt már várta Sztéryi József kereskedelmi államtitkár, akivel hosszabb tanácskozást folytatott. A tanácskozásban részt vett Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter is. Hír szerint ez az eszmecsere is a fuzió dolgával foglalkozott, amelynek mind a hárman igen lelkes harcosai.

Bucsuzkodó városi tisztviselők.

Hosszu évek óta szolgáló tisztviselők készülnek bucsuzkodásra a városházáról. A rendőrség tisztviselői karának négy tagja hagyja el azt a hajlékot, a hol ifjúságának legszebb idejét, munkaerejének teljességét a város és közönségének szolgálatába adta, ott több kelletlenséggel mint lelkesedéssel mélyebb és fájóbb keserűsége, elégedetlensége váltotta. Elkívánkoznak Arad város szolgálatából, mert nem találták meg azt, amit kerestek, mert a négy fal között agy és idegölő munka egyebet nem nyújtott, mint ambíciót lekötő kedvetlenséget, a csalódások egész sorozatát és az önkínzás tövisei nyíltak számukra ama helyen, a hol a megelégedettség, a munkakedv, az alkotásvágy virágainak magvát ültették el.

Szomorú ez a beszámoló a tisztviselői karban észlelhető forrongásról, zugolódásról és keserves, ma még suttogó panaszokokról. A város házában dolgozó népe már hosszabb idő óta befelé fújt panasszal a szívében látja, ami vele és körülötte történik. De most már a néma panaszhangos kiáltásaiba is beleunt és menekülni kíván onnan, a hol csalódás, letörés és lassu sorvadás vár rá.

Nem tulzott színekkel festett helyzetkép ez, hanem a legvalóságosabb realitás. Tizenkilenc év óta közmegegyezésre dolgozó kiváló tisztviselő idegen vár sba pályázik állásra, mert menekülni akar az erejét agyonnyomó és tudását sorvasztó levegőből; oly utra készül, melynek nincs minden fordulója éles és vörös sárt kövekkel kirakva. Fiatalabb, de kartársai példáján korán megöregedett rendőrtisztek szeme elfáradt annak a sehol sem látható végcélnek a keresésében, melyet abban az önfeléd pillanatban tüztek maguk elé, mikor a város szolgálatába állottak. Egy nagy kérdőjel a jövő.

Ennek a meglepő és gondolkodóba ejtő jelenségnek az oka ott van, hogy a város minden tisztviselője csalódottnak mondja magát. A türelmes várakozás és bizakodás helyett jön a rideg bizonyosság, a kiméretlen valóság. A számvevőség most dolgozik a jövő évi költségvetés összeállításán és most már egészen bizonyos hogy a fizetésrendezésre való tekin-

tet nélkül kell azt elkészítenie. A közgyűlések többszörös urasítása, a tisztviselők gyakori kérelme és panasza dacára sem valósul meg az évtizedes óhaj, nem rendeződik a szolgálati pragmatika, nem váltzik a mai, minden illetékes tényező által türethetetlennek mondott munka-beosztás, mert ez csak a fizetésrendezéssel egyidejűleg oldható meg.

A polgármester szabadsága, mely alatt a fizetésrendezés és azzal összefüggően a teljesen idejét mult szervezeti szabályzat helyébe kerülő szolgálati pragmatikát felölelő javaslatot el kellett volna készítenie, rég lejárt.

Teljes szélcsend, a tespedés üli meg azt a munkát, melybe egy nagy kar, — mely a fejlődő, átalakuló város vezetésére lenne hivatva — minden reményét és bizalmát helyezte. A jövő évi költségvetés nagy körvonalaiban már meg is született, de az esetleges és a tisztviselők előtt gyűlöletes drágasági pótlék lesz mindaz, amit a törvényhatóság az ő szellemi munkásainak a rettentően megdrágult életviszonyok között nyújt. A pótlékot kelletlenül, szinte szégyenlősen bosszankodva szavazza meg a közgyűlés és a tisztviselők valósággal szégyen kenyernek tekintik, melyért minden esztendőben könyörögniök, kopogtatniök kell míg valamikor az év közepe táján a belügyminiszter kegyéből hozzájutnak, hogy vele a már előre magas kamatra szerzett adósságaikat törlesszék.

A csalódott hivatalnokai kar lenyűgözve a széthúzás és egyetnemértés szellemétől, tehetetlenül áll ezzel az újabb csapással szemben. Elvesztette már rég bizalmát a vezetőiben, de nem bízik önmagában sem. Minden akcióra képtelennek érzi magát és aki teheti, azt az utat válassza, melyre az a négy rendőrtisztviselő határozta el magát.

Menekülni próbál onnan, ahol anyagi gondjaitól nem talál szabadulást, ahol úgy érzi, hogy igazságtalanság történik vele, mert munkájának értékelését nem látja sem felelőseivel, sem a nagyközönség részéről.

Hüségesen és tülzás nélkül akartam beszámolni arról a hangulatról, melyet mindenki ismer, aki a város adminisztrációs gépezetéhez közel áll.

Egy városi tisztviselő.

Am azért van, aki vélekszik egymásra. A régi vonások, vagy csak a sejtelem az, ami megismerteti az embert Istenem, hogy el is lehet feledkezni egymásról még azoknak is, akik éveken át együtt éltek. Bann nem mernek szólni, csak a jelentkezés után, kívül a folyosón ahol pipára gyujtván, némi komázási célzattal várakozó állásba helyezik magukat bátorokodnak a szóadásra.

— Ugy-e, — teszi föl a kérdést Csintalan János a sándorfalvi uradalom jubásza, — nem kend a Johann Szabó cvej?...
A kérdezett, a bekecsben van (noha már az idő, s ime, ma is hó eseti), s a szeméi a lepördített szélü kalap alól még a régi tüzzel villognak, féloldalra csapván a pipát, végignézi főtől-talpig az embert és úgy mondja rá:

— Az én...
— A tizedik kompániátul?
— Onnan.
— Szerbusz, cibakos komám, — pattan föl erre a szóra nagy örömmel János, — ugyan, ugyan, miért nem visz el az ördög. Hát te vagy az?

— Én, én, — veti vissza a feleletet Szabó, de még mindig tünődve nézven Jánost. — De te ki vagy?!... Melyik sarkány kölyke...
— Hát nem ismeresz?

— Nem vélekszök hozzád, kedves komám, ha ugyan komám vagy, nem zöld üli!... Ezt is hozzátöszöm.
— Hát zugsführer Csintalant ismered-e?
— Nini, — hőköl meg Szabó, — hát te

volnál az?!... Ejnye, ejnye, komám, de megpusztultál.

— Meg ugy-e?... Te meg még mindig legény vagy, ugy látom; most is olyan högyös az a bajusz, mint standbeli korunkba volt.

— Amióta az ezredes ur kiköttetett, min dig ilyen högyös, cimborám.

A beszédre közelebb húzódnak a többiek is, akik között most már kabátos ember is kerül-közik, nézik Johann Szabót és ime lassanként ráismernek a hajdani tisztviselőgára, akinek fufangosság tekintetéből nem volt párja az ezredben. Az arcukra mosoly ül, amint a multa emlékeznék s ezután szóra kapnak. Azt mondja az egyik:

— Most ismerem rá a kis fiam Szabóra.
— Fiam!? — emeli föl a szót sértődve Szabó. — Nem tudom, ki kendnek a fia?... Vagy, hogy van-e leginkább...
— Van ott. Te is az vagy. Rájössz, csak törd a fejed.

— Az kend, az... — mondja azután közbetvőleg egy harmadik is.

— Lehet, de nem tudom.
— De azt tudod, hogy kitől kértél egy cigarettát, mikor áristomba voltál, én meg vártakommendáns voltam, — magyarázza az előbbeni.

— Igaz, igaz!... Lássa, kend, nem tagadom el Kend a káplár Kacziba, ugy-e?

— Az, az.
— Most már emlékszek kendre; kend tette

rám az ekstra vasat, amelyik nem jött le a kezemről.

Azután a többiek felé tekintve, tovább mondja:

Ez az a hírs káplár. Bátya, a kezem fejről végképp lement a bőr, amint huztam volna kifelé, de nem jött le a vas a szentjinek se.

Es mintha ezen cselekedetért föléledt volna most a bosszu Szabóban, egy hegyeset köp káplár Kacziba elé. Azután fölnevez es engesztelőleg mondja:

— De most nem töszí kend rá.
Uj ember jön ki a szobából. Alacsony, gömbölyűképű paraszt. Megáll, végignézi az embereket, azután Szabóhoz fordul:

— Hát te, te pantallós, tán a kutyamosásért kapod az obsitót?

Szabó elszégyenli magát, lenéz a folyosó márványkövére és később szól vissza:

— Akkor is különbet mostam, mint te voltál, mert annak a tisztú kantinból járt ki a menázi, te meg csak azt ötted, amit a szakács adott.

— Ugy igaz. A kutya itt akkor is több becsben volt, mint az ember. Épp ugy, mint ma.

Később szaporodik a népség, élénkül a társalgás. Másik ember is jön, aki szakasztott olyan katona volt, mint Johann Szabó II. Abban különbözik csupán, hogy nem tisztiszolga, hanem „lóapoló“ volt. Ismerik egymást igen jól, ma is gyakran találkoznak a galambpiacon. (Mind a kettő híres galambász.)

A főrendiház ülése.

A kormány újabb bemutatkozása

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 24.

Két ülést vett igénybe a kormány újra való bemutatkozása a képviselőházban, két ülésre volt szüksége a főrendiháznak is. Ma volt a folytatólagos bemutatkozás a méltóságos törvényhozók előtt, amely célból délelőtt tíz órára ülésre hívték össze a főrendiházat. A két zajos főrendiházi vita miatt tudvalevőleg a Wekerle-kormány újabb bemutatkozása nem kerülhet idejében a főrendiházhoz s így ezek meghirdetése céljából kellett ma ismét ülést tartani. Nem is volt más tárgya ennek az ülésnek.

Wekerle Sándor miniszterelnök fehér vászonruhába öltözve egyenesen a vasutól jött fél 10 órakor az országháza, ahol már várta őt Skerletz Iván báró miniszterelnökségi tanácsos s a főrendiház ülésének megkezdéséig az ő előterjesztéseit hallgatta meg.

Az ülés iránt különben sem nyilvánult meg valami tulságos érdeklődés. A kormány tagjai közül a miniszterelnökön kívül, aki az ülés előtt hirtelen fekete kabátot huzott, még csak a főváros közelében pihenő Günther Antal, Zichy Aladár gróf és Josipovich Géza miniszterek és Mezössy Béla államtitkár jöttek el, a karzatok egészen üresen maradtak és a terem padsoraiban is vagy husz főrend foglalt helyet, amikor tíz óra után

Desseffy Aurél gróf elnök szokott fekete diszmagyarjában megjelent az elnöki emelvényen. Megrázta a csengőt és megnyitotta az ülést.

— Elhatározta annak idején a főrendiház, — mondta ezután, — hogy a királyi kéziratokat később fogja meghirdetni. Bemutatja a képviselőház átiratát, amelylyel a királyi kéziratokat átküldte.

Czirák gróf jegyző felolvassa a királyi kéziratot, amelyet a főrendek állva hallgatnak végig.

— Más tárgya az ülésnek nem lévén, — mondta Desseffy gróf elnök — kérem a mai ülés jegyzőkönyvét hitelesíteni.

Hertelendy Ferenc jegyző felolvasta a jegy-

zőkönyvet, a főrendek hitelesítették és az elnök az ülést berekesztette.

Az ülés épen öt percig tartott.

A papi vagyon felosztása.

Felirat a képviselőházhoz. — A hajdumegyei körlevél Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 24.

Annak idején foglalkoztunk Hajdumegye közgyűlésének ez évi május hóban hozott határozatával, melyben kimondotta, hogy a szekularizáció ügyében felirattal fordul a képviselőházhoz s hozzájárulás céljából körlevélben a hazai összes törvényhatóságokat megkeresi. A felirat egy példányát a körlevél kapcsán megküldték Aradváros törvényhatóságának is, mely azzal az őszi közgyűlések egyikén foglalkozni.

(Nem felekezeti harc.)

A felirat kiemeli, hogy a határozat meghozatalánál egyedül és kizárólag a közérdek önzetlen és elfogulatlan szolgálatára irányuló törekvés vezette a törvényhatósági bizottságot. Elhatározásunknál — ugymond a felirat — távol állott tőlünk a felekezeti harc szításának még a gondolata is, vallási tü elemmel és a tulajdon szentsége iránti köteles tisztelettel eltelve és áthatva, pusztán az igazi hazaszereztől hevitett emeljük fel szavunkat és élünk azzal a joggal, melyet az 1886. törvény a törvényhatóságok részére biztosít. Jól tudjuk azt is, hogy egy ilyen óriási horderejű kérdésnek napirendre hozatalára, amilyen jelen feliratunknak a tárgya, célja: a szekularizáció keresztültelése, a válságos politikai helyzet által szült jelen nehéz idő talán nem épen alkalmas, ebből aggályainkat azonban eloszlatja annak a biztos tudata, hogy az, amit kérünk és akarunk, jogos, törvényes és igazságos, minden, még a legnehezebb időben is és pedig annyival inkább most, mert hazánknak anyagi erőre van szüksége, hogy fejlődhessenek, szellemi erejét növelje és azt az erőltető vérfolyást, mit

most a kivándorlás ijesztő mértékben való emelkedése idéz elő a nemzet testén, talán az utolsó pillanatban megállítsa; ezen nagy és szent célok megvalósítására törekedni és annak érdekében minden rendelkezésre álló törvényes eszközt igénybe venni hazafias kötelesség.

A felirat többi része szószerint a következő:

(Az egyházi vagyon nagysága.)

Megmérhetetlen talán azoknak a jogtörténeti és jogi éveknek száma, melyekből kétségtelen tényként megállapítható az, hogy az az óriási érték, mely az egyházi javak fogalma alá esik és a katolikus egyházak kezében van, magyar törvényeink szerint, a magyar állam kétségtelen és elidegeníthetetlen tulajdonát képezi és mindazok az érvek, melyeket ezzel szemben felhozunk, a magyar alkotmányról és joggal ellentétben állanak s egyedül az egyház külön jogából vannak merítve; feltétlenül bizonyos azonban, hogy ennél a kérdésnél első sorban az igazságnak, a jognak érvényesítése, továbbá pedig a magyar nép jóléte s az állam érdeke tekinthető és tekintendő irányadóul az elfogulatlan tényezők által; ezekkel az érvekkel és ellenérvekkel tehát itt részletesebben nem foglalkozunk, mert hiszen a tekintetben törvények, törvényes jogszokás királyi és hatósági rendeletek általánosan ismert, bőséges adatokat szolgáltatnak.

I. István és utána következő királyaink bőkezű adományozásai folytán hozzávetőlegesen a két millió katasztrális holdat meghaladja az a földbirtok ma már, ami a katolikus egyház kezén van, amely terület értéke a rajta levő épületekkel, felszerelésekkel, nem is magasan értékelve, ezeröttszáz millió koronára tehető és amelynek körülbelül 70—80 millió koronányi évi jövedelme 12.000 katolikus egyházi ember ellátására szolgál, akik részére a nagy jövedelem lehetővé teszi a külföldön való kéj időtöltését és tenger hazai kinceseknek odakint elköltését.

Az időnként az egyház kezére adott javak adományozásánál az adományozó a cél vagyonszerűségét mindenkor kidomborította és ezen javak ellenében az egyház a vallási érdekeken kívül ellátni kötelezetetett a népnevelés és szegénység minden költségeit, valamint az igazságszolgáltatást, de ezenkívül egyházi bandériumok kiállításával az ország védelmét is; hogy ez így volt és hogy a régi törvények és királyok az egyházi javadalmakat mindenkor ily természetűeknek tekintették, azokat visszavehetőnek és más nemzeti célokra fordíthatóknak tartották, ez irányban több ízben tett törvényes és királyi intézkedések igazolják, s jnos azonban, hogy ezek az óriási javak az

— No, komám, hát te ugyan mi után kapod az obsitot? Szaradságos katona voltál te mindig.

— Mi után? — ütközik meg a szón amaz, — hát csak én is töltöttem három esztendőt, vagy mi a manó! ...

— Töltöttél!? ... Töltöttél ám, a ló mellett, úgy mint én a Hektor mellett. Annak is felét az áristomban.

Amaz nem szól. Minek is. A pipaszárral karistolja a bajuszát.

— Emlékszol-e komám, mikor az ezredes lován ültél? — füzi azután a szót nevetve Szabó.

— Emlékszol-e hát ... Hogyne emlékeznék, — mondja megörvén az ember.

— No! ...

Itt elhallgat a két paraszt, minek azt előhozni, gondolják. Érett eszszel most már resteli is az ember az eféle turpisságot. Pedig érdekes dolog volt; akkor nagyot bámult rajta az egész ezred. Úgy történt, hogy a gyakrótéren az ezredes ur odaaanta neki a lovát jártatni; amíg ő gyalogosan szemléli a csapatot. Az ember járatta is egy ideig a paripát, később elunta magát, kapta, felült a lóra és hazanyargalt. Otthon kikönykölt az ablakon és úgy nézte a bevonuló ezredet. De nem sokáig, mert bevonulása után azonnal kikötötték két órára, szembe a pörkölő nyári napnak.

— Az még semmi sem volt, — fordítja el a szót Szabó, — hanem mikor engem a hadnagy ur kint ért a tánchelyen, én meg ka-

szárnyaárisztáné voltam, aztán mégis hamarabb beértem a kaszárnyába, mint ő, pedig fiakkeren jött.

— Az se igaz, — mondja rá kevélyen a társ.

— Igaz az, — bizonyítják ketten, három is, akik szintén tudják az esetet.

— Nem igaz!? — szólal föl Szabó. — Hát te jobban tudod, mint én?

— Hát aztán hogy ért kend be hamarabb? — áll elő a szóval egy a hallgatók közül.

— Azt már nem mondom meg, az már az én politikám. Még a hadnagy urnak se mondtam meg, pedig öt pengőt unszolt. Elég az hozzá, hogy ott feküdtem az ágyon, mikor a szakaszba beléptem.

Es így volt valósággal.

Igazi ördögnek tartották a századnál Johann Szabót, mivelhogy több ilyen érthetetlen dolgot mivelt, aminek azonban sohase adta magyarázatát. Pedig dehogy volt ördög, csupán jóeszi, furfangos gyerek, akinek sok minden sikerült is. Ezen a vasárnapon pedig az történt, hogy a hadnagy ur kikocsizott a „Pilléhez” címzett nyári korcsmai kerthelyiségbe, a táncoló parasztlányokat nézni. (Ami kétségkívül igen kellemetes szórakozás.) A táncolók közt ott találta Szabót is, az ordonáncát, aki azelőtt két nappal „huzott ki” harmincnapos kaszárnyaárisztomot. No, megállj, gondolta a hadnagy ur, most megfoglak, János! ... Nyomban vissza fordult, beült a kocsiba és a kaszárnya elé hajtattott. Igen ám, de János is fölhalálta ma-

gát. Amint a hadnagy ur beült a kocsiba, ő fölkapaszkodott a saroglyába és eképpen ő is befiakkerezett a hadnagy urral egyetemben. A kapu előtt megugrott és fölzaladt a szakaszba. Amíg a hadnagy ur fölsetált a századhoz, addig János kényelembe helyezte magát a szalmazsákon, pipát. Igen természetes, hogy ezen fekvő állapot nagy zavarba hozta a hadnagy urat. Hogyan lehetséges ez? ... No, ez nem emberi munka. S amíg ő is, meg mások is tűnődtek a dolgon, Szabó nagyot nevetett magában. Lám, milyen könnyen tréfálja meg a furfangos ember a másikat.

Igy elevenednek meg most a régi dolgok a régi katonák között.

Később az Elbocsájtó-levélre is ráterelődik a beszéd. Milyen szép papiros ez. Még angyalok is vannak rajta. Ujjhegygyel fogják a magyar koronát és szállnak vele föl felhők felé. Valamelyik ember, aki úgy látszik, naponként olvassa a krajcáros ujságot, suttymban megjegyzi:

— Azért van olyan keveset köztünk a magyar korona, mert az angyalok játszanak vele.

A másik a királyi várpalotát silabizálja: Milyen kaszárnya lehet ez? — veti föl a kérdést.

— Bár csak az lenne. — feleli rá egy kereskedőféle ember, — legalább akkor nem lenne olyan sokszor üres.

És így tovább.

A zászlókra, karabélyokra, dobra, bajonettre, kürtre, csákóra, lönyeregpre és egyéb felsze-

idők folyamán megszűntek a felsorolt állami és nemzeti célokat szolgáló s ma már csaknem kizárólag személyi és katolikus felekezeti érdekek kielégítésére fordítottak; bandériumot nem állít, hadügyi ellenszolgálatot nem teljesít, jogszolgáltató jogrendet, fentartó célokra mit sem ad, aszegény és népnevelésügy ellátását megszüntette, csak legfeljebb saját iskolájának fenntartásával és a katolikus szegények mérsékelt segélyezésével szolgálja azt, de még ezt is állami támogatás mellett és így fel lettek szabadítva lassanként eme javak mindama ellen szolgáltatás terhe alól, melyek átvállalása mellett adományoztattak a katolikus egyházak használatára.

(Az állam kiadásai.)

Mindezekkel szemben az állam hovatovább kimerül, növekvő kiadásait fedezni, közegeit a megélhetésre is elégtelen fizetéssel is aig képes ellátni, a nép a nagy adóviselés terhe alatt nyög, a szegényügyet a legtöbb esetben a maga is teljesen vagyontalan község, évről-évre növekedő és a polgárságtól szedett pótdával látja el, nem tudva meg sem közelíteni annak a minimális igényeknek megfelelő megoldását sem, a dolgos, erőteljes magyar nép ezrével hagyja el hazáját, ősi földjét, mely neki a száraz kenyeret is alig adja meg verejtékes nehéz munkája után és ha mégannyit dolgozna is, el van zárva a vagyon-, a földszerzés lehetőségétől is, pedig hány száz-ezer munkás számára lehetne alkalmas földterületet s ez által munkaszűköt, jólétet biztosítani, ha azok az óriási holtkézi kötött vagyonok az állam tulajdonába visszamennének s állami kezelésbe vétetnének, nemzeti bevételeink tetemesen emelkednének, eleje vétetné az államháztartást veszélyeztető kríziseknek, fellendülne a népnevelés, sikere-en lenne megoldható a szegényügy országos rendezése és a többi.

(A szekularizáció.)

Minthogy pedig, amint ezt már fentebb említettük, a katolikus egyház kebelében levő ez az óriási vagyon kétségtelenül az állam tulajdona és éppen ezért a szekularizáció hazánkban az állam jogának érvényesülése, az ehez fűződő s fentebb kifejtett indokaink helyességének és igazságának teljes tudatában tisztelettel kérjük a mélyen tisztelt Képviselőházat:

1. Meltóztatassék utasítani a kormányt törvényjavaslat sürgős benyújtására, melyben kimondassék, hogy *közvagyon egyházi célok-*

relések rajzaira is rákerül sor szerint a bevezetés. Nézik az emberek és egyik ezt, másik más megjegyzést kockáztat.

— Ezt is beabfiolták, — úgy nézem, mint minket.

— Kiöregedtek... Zsibvásárra velük... — feleli a másik. — Mink se kellünk már, azért kaptuk ezt az utilapot.

— Úgyan adnak-e ezért a szép papírért valamit?

— Hogyne... A zálogházban bizonyosan adnak rá. Ha többet nem, annyit, amennyit a Kossuth-bankóra adnak.

— És vajjon, mit adnak a mai emberek a régi dicsőség összeforrt sebhelyeiért!

Hát így vagyunk valóban. A katonaelet is olyan, mint ez a másik: a kintlevő. Meggyalogtatják az embert, kipréselik belőle az erőt mint citromból a levét, azután mikor deresedni kezd a feje és nyakára nő az új nemzedék, mely kitojja a sorból, mint gyereknél a tejfogakat az utána jövő: akkor a markába nyomnak egy iv papírost, melyre huszonkétszendei katonai kötelezettség után, jutalom gyanánt szép kerek betűkkel ráírják, hogy „híven és becsületesen szolgált” és azt mondják neki — obsit!...

Azért, — tudja Isten, — mégis jól esik az embernek, mikor a gyerek várja az idező jeggyel a kapuban és azt mondja mosolyogva:

— Édesapám, katonának hívják!

ra addig se fordítottassék, míg a szekularizáció elkövetkezik.

2. Mondassék ki mielőbb a klérus birtokainak szekularizációja, hogy ezáltal a kivándorlás megakadályoztassék, a parasztsztyály megerősítettessék és eleje vétessék az államháztartást veszélyeztető kríziseknek is.

Kelt Debreczenben, Hajdúvármegye törvényhatósági bizottságának 1909. évi május hó 13-án tartott tavaszi rendes közgyűléséből.

A vármegye közönsége nevében

Kovács Gyula, alispán.

NYÁR VAN.

*
Lázadás a kabaréban.

Izgalmas esetek Kállay Jolánról és Nyáray Antalról.

A nagyváradai Royal-kabaréban lázadás ütött ki csütörtökről péntekre virradó éjszaka. A régóta lappangó titkos válság és forrongás izgató epilógusa az a lázadás, amelynek kimenetelétől függ az egész kabaré jövődöbeli sorsa. Mi igyekezünk teljes történeti hűséggel, minden cifraság nélkül beszámolni a borzalmas éjszaka vér nélküli eseményeiről, de sajnos, nem tudjuk megnyugtani a nagyközönséget. Royal-kabaré beteg, de nagyon beteg, lázalmok gyötrik. Felgyógyul-e még valaha? Ki tudja? Rossz időket élünk, rossz csillagok járnak...

I. Fejezet.

Gázi és jövedelem.

Csütörtökön éjjel fél egy óra tájban véget ért a kabaré előadása. A művészek pár pillanat alatt civilbe vágták magukat és a teljesen üres télikertben gyűltek össze. A forró nyári éjjel nyomasztó hangulatában szípte izzott a levegőben az izgalom. A művészek a végsőkig el voltak szánva. Három nap alatt ugyanis a legteljesebb bizonyossággal győződtek meg arról, hogy veszélyben a gázi. A legzsufoltabb házak mellett is dőcögösen folyt le az elszámolás. A kabaré új tulajdonosa Oestreicher, József a műügyvezető-igazgatóval, Nyáray Antallal, a legkombináltabb számféjtésekkel is alig bírták kihozni a tiszteletdíjakat.

A télikertben a szép angol Gladys, a Királyszínház fiatal művészei és a többi tagok halkan tárgyalták a lehetőségeket és a lehetetlenségeket. Mialatt a télikertben várt a társaság, a folyosó egy a titokzatos helyiségben zárt ajtó mögött *leszámolást folytatott* Oestreicher József tulajdonos Nyáray Antallal. Hosszu, nyilegyenes számsor tündöklök a kiadási rovatban, törpe, alig néhány tétel ezzel szemben az egész bevétel. Nem nehéz összeállítani az egyenleget.

Nyáray pedig ezalatt izgatottan kiabált:

— Mi lesz az én fizetésemmel? Engem a tiszta jövedelem fele illet.

Természetesen nem kapott választ.

II. Fejezet.

En, I. Nyáray Antal...

Izgatottan szakította fel a titokzatos, tejüveges ajtót, melyről a felirások ijedten potyogtak le. Néhány ugrással már a télikertben termett. Belépett. A tagok ünnepélyesen felállottak. És a műügyvezető komor hangon, akár csak ítéletet hirdetne, — jelentette ki:

— En, I. Nyáray Antal, Magyarországnak eszidőszerint Isten kegyelméből legelső kabaréművésze, egyetlen fillért se kaptam. A fél jövedelem annyi, mint az egész!

Halálos csönd állott be. A társaság azonban csakhamar félocsudott meglepéséből. Sándor Stefi mint ujkori Salome, kéjes perverzítással sziszegte:

— A fejét akarom! A fejét akarom! A
Erre egyhangulag kimondták a lázadást. A társaság két része oszlott. A színészek lelkesedve kiáltottak:

— Éljen Nyáray! Kitartunk mellette. A hova megy, vele megyünk.

— En éljek? — mondta Nyáray. — En? Hiszen én koros ember vagyok!

Aa artisták egy másik jelszót hangoztattak:

— Hol a gázi?

Nyáray elfoglalta az elnöki széket és közvetítő indítványt terjesztett elő. Javasolta, hogy úgy, ahogy vannak, azonnal utazzanak át Debreczenbe. Hauer Bertalan gyönyörű feltételek mellett szerződötti őket. Már szombaton lesz az első előadás.

— Éljen! — zugott föl egyhangulag. Sándor Stefi felugrott az asztalra és szoknyáját lobogtatva érecesen ordította:

— Le Debreczenbe!

Ez volt a határozat. Éjjel fél kettőkor kimondták a halálos ítéletet a kabarére. Mindnyájan elutaznak, már péntek este bezárultak volna a kabaré ajtói.

Tikkasztó nyári éjszaka volt. Künn zugott a közlekedés, óriási néptömeg tolongott a gyalogjárón. Szakadozott cigény-zene melódiák áradtak be a nyitott ablakon. És kipirult acsal, izgatott hangulatban lelkesen üvöltötték az összes művészek:

— El Debreczenbe! El Debreczenbe!

III. Fejezet.

Két ismeretlen ur.

Ekkor jelent meg a két ismeretlen ur Oestreicher József színe előtt. A tulajdonos a két ismeretlen, — de nagyváradai illetőségű — ur jószívűhez folyamodott, mert hiszen ugyanis mecenásoknak gondolhatta volna őket mindenki. Az egyik ur kijelentette, hogy ő semmit sem tehet a lázadás elfojtására. Azzal eltávozott. A másik ur, mosolygós, ennivalóan bájos uri ember, a következő kijelentést tette:

— Boldognak érzem magam, ha Nyáraynak szíveséget tehetek.

A másik peroben már lecsillapodott a lázadás, Nyáray méltatlankodva fordult nagylelkű tisztelőjéhez:

— En, I. Nyáray Antal Magyarország stb., stb. adjon kölcsön száz koronát.

Megkapta s a gázik tüneményes gyorsasággal kiegyenlítődték. És a tárgyalások eredménye két napos fegyverszünet lett. Pénteken, szombaton játszott a kabaré. Vasárnapra eldőlt a probléma. Ha érdemes lesz, maradnak, ha nem, becsukják újból a Royal kabarét.

IV. Fejezet.

Kállay Jolán passziói.

Ebben a pillanatban táviratot hozott a pincér a Pannonia kávéházból. Üzenetet hoztak Kállay Jolántól. A figyelmes olvasónak feltűnhetett, hogy egész mostanáig távol maradt a közszerepléstől a star, a primadonna. Hogy hol volt, hogy hol volt? ... az bizonyos, hogy valahol volt és az is bizonyos, hogy ezután elkecserevedve a kabaré válságán és a legutóbbi szerelmének boldogtalanságán, bevonult a Pannonia kávéháza és *olyan pezsgőzést rendezett, amelyet keveset látott még Nagyvárad*. A végén különös sportot mutatott be a kávéház közönségének. *Egy kosár barackot hozatott és célbavette a vendégeket*. A barack-tarackok hatottak, ijedten menekül mindenki csak 36. Rácz Laci állta ki vitézül az ostromot.

A sürgöny segélyül hívta a kabarét különítményét, amely futólépéssel távozott a Pannoniába. Későn érkezett. A művésznő ugyanis ezalatt a Sasba tette át főhadiszállását és itt folytatta a barack-céllövészetet. A két napos fegyverszünetet kitörő örömmel és háromszoros barack sortűzzel vette tudomásul.

Vihart csinál a szegedi katolikus nagygyűlés

Zavarok a hidvám miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 24.

A katolikus egyesületek országos szövetsége augusztus 29., 30. és 31. én tartja Szegeden a nagygyűlését. A nagygyűlést előkészítő bizottság írást küldött a szegedi tanácshoz és a katolikus szövetség írása zajos vihart támasztott tegnap délelőtt a városi tanács ülésén.

A katolikus nagygyűlést előkészítő írása értesítette a tanácsot, hogy alkalmas helyiség nincs Szegeden az előreláthatóan nagy tömeg befogadására, tehát a nagygyűlés üléseit az ujszegedi park labdázó-terein fogják tartani hatalmas sátorban. Ennek érdekében Szentiványi Károly, a katolikus szövetség igazgatója kéressel fordult a tanácshoz. Nemesak a hely átengedését kérte, hanem a hidon átvonulók számára vámmmentességet is óhajt kapni a rendezőség a tanácstól.

Erről szól ez a beadvány:

Tekintetes városi tanács!

Az Országos Katolikus Szövetség, mint a katolikus nagygyűlések rendezője, a IX. nagygyűlést az idén augusztus 29., 30., 31. napjain Szegeden óhajtja megtartani.

Mint hogy mélyen meg vagyunk arról győződve, hogy a város nemes tanácsa a katolikusoknak ezen ünnepségét és komoly társadalmi tevékenységének tiszteletteljes bejelentését hagyományos előzékenységgel és érdeklődéssel veszi tudomásul, a gyűlés sikere érdekében a következő kérelemmel fordulunk a nemes tanácshoz:

1. A nagygyűlés résztvevőinek befogadására Szegeden alkalmas helyiség nem lévén, favázás ponyvasátort kell emelnünk a három nyilvános ülés számára és erre legalkalmasabbnak mutatkozik az ujszegedi liget közepén fekvő térség. Miért is e térségen augusztus 25-én kezdenénk meg a munkát és szeptember 3-ikáig lebontanánk a sátrat.

2. A nyilvános ülésre a tiszai hidon kell keresztül menni. Tekintettel a tömeg nagyságára, hidvám beszedése lehetetlenné teszi az átvonulásokat. Ez okból, de különösen azért, hogy a nagygyűlés tagjait ez a teher se gátolja a minél nagyobb számban való fölvonulásban és ez minél szabadabban történjék, arra kérjük a tanácsot, hogy tekintettel a nagygyűlés érdekeire és a város nagy idegenforgalmának előnyeire, a hidvámot a nagygyűlés tagjai javára augusztus 29., 30., 31. napjaira elengedni kegyeskedjék. Szentiványi Károly igazgató.

Amikor az írást fölolvasták a tanácsülésen, kitört a vihar. A tanács többségének az volt a véleménye, hogy a katolikus szövetség hidvámmentességi kérésének a teljesítése „csorbát ütne a régi intézkedések érvényességén.”

— De miért? — kérdezte valaki.

— Azért, mert nem szabad megadni.

— Nevetséges! — kiáltották. — A katolikus Szegeden...

— Nem arról van szó. Hanem arról, hogy ha teljesítjük a katolikus szövetség kérését, akkor a szociálisták is idejöhetnek hasonló kéressel vörös majuskor.

A szociálisták „vörös májusától” féltő urraduplázott az a valaki, aki fitymálva mondta:

— A katolikus nagygyűlést ne tessék a szociálisták ügyéhez hasonlítani. A vörös május csak mulatság.

— Ez is mulatság!

— A tanácsos ur nincs tisztában a katolikus nagygyűlés jelentőségével!

Mind hevesebb lett a vihar a tanács tagjai között. A többség — ha szavaztak volna — elvetette volna a katolikus szövetség kérését,

de ekkor Bokor Pál elnök azt indítványozta, hogy ne határozzanak.

Efölött is hosszú vita indult meg és végül úgy fejeződött be a viharos tanácskozás, hogy nem mertek határozni és a legnagyobb izgatottság közben oszlottak szét a tanács tagjai.

Inzultált járásbíró.

Lovagiaskodás Nagyhalmágyon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 24.

Kinos incidens foglalkoztatja most az arad-megyei Nagyhalmágy intelligenciáját. Az ottani nagyvendéglőben tegnap délben egy lovagias ügyből kifolyólag Gálffy László kir. járásbíró, az ottani járásbíró jelenlegi vezetőjét tetteg bántalmazta Kőváry Lajos ügyvédjelölt, a váci honvédhuszár ezred tartalékos hadnagya, aki fia a nagyhalmágyi uradalom intézőjének.

Az eset előzményeiről ezeket jelenti nagyhalmágyi tudósítónk:

Kőváry Lajos, aki most otthon szigorlatra készül, a nagyhalmágyi kisdiákokat passzióból tornászatra tanítja a szabadban és az erdőben. Az elmúlt héten a nagyhalmágyi Csáky gróf-féle uradalom parkjában is tornáztak a kis diákok Kőváry felügyelete alatt. Ugy látszik a fiúk hangosan mulathattak, mert a parkban lakó Gálffy Lajos járásbíró kibajolt a lakása ablakán és odaszólt a kis tornászoknak:

— Takarodjatok innét, mert még utóbb a szobámba is bejöttök tornászni.

— Nonó, attól ne félj, — mondta Kőváry.

— Menjen vissza oda, ahonnan jött, — felelte a járásbíró.

— Ezt majd máshol intézzük el, — szölt Kőváry és otthagya a parkot.

Ezután az ügyvédjelölt provokáltatta a járásbíró. A megbízottak nem tudtak megállapodásra jutni. A bíró a tárgyalás folyamán sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy ezt a kifejezést használta: „menjen vissza oda, ahonnan jött”.

— Ezt különben is arra értettem, — magyarázta a bíró — hogy menjenek vissza oda, tudniillik a fenyveserdőbe, ahonnan jöttek és ott tornásszanak.

Az ügyvédjelölt ezt a magyarázatot nem fogadta el és így párbajbíró elé került a dolog. A párbajbíró nem látta olyan súlyosnak a sértést, hogy azért a bírónak fegyveres elégtételt kellene adni.

Ezzel azonban nem elégedett meg Kőváry, mert szerinte a párbajbíró nem szabályszerűen alakult meg s a tárgyalása menetét se vélte szabályszerűnek. Elhatározta tehát, hogy önként vesz magának elégtételt.

Tegnap délben a járásbíró elment a nagyvendéglőbe Lovich főszolgabíró és Neuman Ármán dr. orvos társaságában. Az ajtóban megjelent Kőváry és az öklével a bíró ajkára vágott, úgy, hogy kicsordult a vér Gálffy száján. Az ügyvédjelölt azután elsietett és a nagy gyorsaságban a kalapját a földön felejtette. A bíró láttelepet készítettett a sérüléséről és könnyű testi sértés miatt feljelentette támadóját.

Az esetről természetesen most sokat beszélnek Halmágyon.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetői osztály — — — — — 151

Szélhámosság uniformisban.

Letartóztatott álkapitány.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 24.

A budapesti éjjeli mulatókban egy snájdig huszártiszt tűnt föl a minapában. Egy pikkoló mellé ült, közel a cigányhoz, aki mindjárt neki húzta a legszebb nótát. Majd egész udvara támadt hölgyekből, akikkel szeparéba vonult a három aranycsillagos. A személyzet is összeugrott és jelentősen tárgyalták, hogy mennyi nézhet ki ebből a „paliból”.

Mindenki: cigány, nő és pincér csalódtak. Mert amikor fizetésre került volna a sor, odahívatta a „kapitány” a főpincért és katonai kurtasággal kijelentette:

— Nincs pénzem. Mindenesetre számoljon most össze és küldje el a számlát a London szállodába egy hét múlva. Kovács Kálmán vagyok, cs. és kir. kamarás. Megértette?

A főpincér erre egy keserű nyelt és azt mondta:

— Megértettem.

Még mondott volna valamit, de a kapitány fölállt, derékra kötötte a kardját és ráivallt:

— Abtreten!

Erre a mintára igen jól élt Kovács Kálmán „huszártiszt” éjszaka. De nappal is kell ám élni és a vendéglőben nem nagyon stilszerű ütni egyet a markolatra és azt mondani: „én magyar nemes vagyok.” Ide pénz kell, esengő érc, vagy jófajta papirbankó.

A kapitánynak pedig nemcsak bátorsága vala, hanem találékonysága. Levette az uniformist és civilbe vágta magát. Kiszáglászta valahogyan, hogy egy Heintze Hermanné nevű asszonynak sok az értékpapirja, amelyektől szabadulni szeretne. Egy szép napon beállított hozzá:

— Kovács volt százados — mondta — és jelenleg banktisztviselő vagyok. Tudtam, hogy az értékpapirjain a lehető legkedvezőbb konjunkturák között szeretne asszonyom tudni. Én tökéletesen ismerem a börzemanipulációkat, a papirosokon sokat kereshet. Ha ad előzetes költségre 150 koronát, akkor „gőzzel” megyek az üzletnek és rövid idő alatt kétszer olyan gazdag lesz, mint amilyen most, nagyságos asszonyom.

Olyan meggyőző volt a beszéde, hogy az asszony röstellte volna az előleget oda nem adni. Odaadta, a férfit azért megcsókolta bucsuzáskor a kezét és eltávozott. Végleg elment, mert hírét se hallotta azután Heintzené.

Följelentést tett a rendőrségen család címén az ismeretlen tettes ellen, akit nagyhamar ki is nyomoztak Fuhrmann Gyula volt magánhivatalnok személyében. Most egymásután jönnek a följelentések ellene a rendőrségre. A London szálloda főpincéret, Schwarcz Lajost is becsapta két napi szobapénz erejéig.

TANÜGY.

(—) Az állami tanítóképzőben tegnap délben fejezték be a szociális továbbképző tanfolyamot. Az ország minden vidékéről összejött 64 tanítóember, hogy megismerje a modern világ ismereteinek legújabb törekvéseit, vívmányait, felfogását. A tanfolyam ilyen arányu látogatottsága — a tárgy érdekessége mellett — a kiváló szakismerettel bíró előadók érdeme is. Előadó tanárok voltak: Láng Mihály, Wagner János, Urhegyi Alajos (Bpest), Nagy Károly, Molnár J. dr. (Bpest), Zoltai Máttyás, Keszler Károly, Szöts Elek dr. (Budapest.)

Az elrabolt gróf.

Anyja és fia harca. — Zay Károly gróf kiszabadul.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 24

Mai lapunkban irtunk arról, hogy Zay Károly gróf huszonhárom éves mágnási-fiút Budapesten, a Fiume-szállóból az anyja elrabolta. Most még a következő részleteket jelentik az anyja és fiju viszálkodásáról:

(A megvádolt grófnő.)

Midőn három év előtt Zay Miklós grófot elmebaj miatt gondnokság alá helyezték és a lipótmezei tébolydába szállították, fia, Zay Károly gróf uton-útfélen azt hangoztatta, hogy atyjának semmi komoly baja nincsen és hogy anyja, született Károlyi Margit grófnő záratta be az örültek házába, mert a férje útjában állott. A fiatal gróf egészen nyíltan beszélt erről, sőt folyton azzal fenyegetőzött, hogy atyja kiszabadítása végett lépéseket tesz, mihelyest olyan helyzetbe jut, hogy ezt megteheti.

A fiatal grófnak ilyen nyilatkozatai folytán közte és anyja között elképzelhetőleg feszült viszony támadt, a mi később valóságos ellenségeskedéssé fajult, midőn a fiau egy szép napon azt kezdte hangoztatni, hogy ő tudja: miért záratta be anyja az ő atyját a tébolydába. Az akkor még csak tizenhét éves gróf nem csinált titkot ebből. *Megvádolta édesanyját női becsületében* és azt állította, hogy édesanyja atyjának Zayugrócon levő 23.000 holdas nagy földbirtokát magához akarja kaparintani, hogy annak jövedelmét elkötyavetyélje.

Gróf Zay Miklósné nagyon megharagudott fiára és mivel az sehogysem akart elhallgatni és nap-nap után botrányos jeleneteket provokált, jónak látta azt hangoztatni, hogy fia is elmebeteg és hogy őt meg kell figyelteni, esetleg elmeegógyintézetbe szállítani. Ily előzmények után anyja és fiau valósággal gyűlöltek egymást és a következménye az lett, hogy a fiatal gróf elhagyta a szülői házat.

A gyűlölködés ezután egy ideig szünetelt, mert a fiatal gróf célszerűbbnek látta várakozó álláspontra helyezkedni mindaddig, míg nagykoru lesz és anyjától jogosan követelheti a neki járó apai örökséget. Körülbelül egy év előtt kiment Svájcba és Genfben beiratkozott az ottani egyetem jogi fakultására. Azok, akik a fiatal grófot ismerik, azt állítják, hogy Genfben nagyon szorgalmasan végezte tanulmányait, szolid életet folytatott és hogy állandóan dolgozott angol lapoknak. Az ily módon szerzett pénzből és állítólag nagybátyjától, Zay Imre gróftól kapott havi ötszáz frankból tisztességesen megélt. Ezt állítja felőle egy budapesti fiatal ember, Augner Sándor István, a ki szintén hallgatója a genfi egyetemen a jogi fakultásnak.

(A fiatal gróf üldöztetése.)

Ez az Augner érdekes dolgokat mondott a fiatal grófról:

— Hat hónappal ezelőtt — mondta — Genfben kötöttem ismeretséget a fiatal gróffal, a kit nagyon megszántam, mert mindig nagyon szomorú volt és nagyon elhagyottnak érezte magát. Őszinte, becsületes barátság fejlődött ki köztünk, ennek révén a fiatal gróf bizalmasan elmondotta nekem, hogy milyen rossz viszonyban van az anyjával. Három héttel ezelőtt még Genfben voltunk, midőn Zay Károly gróf sürgős idézést kapott a genfi osztrák-magyar konzulhoz, a ki tudomására hozta, hogy a budapesti rendőrségtől megkeresés jött, mely szerint neki, Zay Károly grófnak nem szabad Genfet a konzul tudomása nélkül el-

hagyni. Zay Károly gróf meglepetve kérdezte ennek okát, mire a konzul kijelentette, hogy a megkeresés sürgönyileg jött és az is benne van, hogy ha Zay Károly gróf ellenszegülne és mégis elhagyná Genfet, akkor neki, a konzulnak joga van őt azonnal letartóztatni.

— Figyelmeztetem, hogy ezentul detektívekkel fogom őnt megfigyelteni.

A dolog a fiatal grófot és engemet is felháborított. Követeltük, hogy a konzul mutassa meg a budapesti rendőrség megkeresését. A konzul erre zavarba jött és nagynehezen ki-nyögte, hogy ezt nem teheti, mert ez hivatalos titok. Mi rögtön láttuk, hogy a budapesti rendőrség megkeresése pusztán mese és hogy itt egész más körülmények játszanak közbe. A konzul e körülmények hatása alatt annyira ment vakzerőségében, hogy Zay Károly gróftól nyomban, minden tiltakozásunk dacára, nyilatkozatot csikart ki, a melyben kötelezi magát, hogy Genfet el nem hagyja és ha ezt mégis megtenné, akkor elismeri a konzulnak az a jogát, hogy őt letartóztassa. A konzulnak ezt a különös kívánsága indította arra Zay Károly grófot, hogy tizenkét nappal ezelőtt velem együtt állóközben automobilon elhagyja Genfet. A francia határon levő Vichy állomáshoz menekültünk, ott vonatra ültünk és Budapestre érkeztünk. A fiatal gróf türelmetlenül várta, hogy megtudja Budapesten az újabb hajsza okát. Hogy ez hajsza volt, azt én is a leghatározottabban állíthatom, mert időközben az utolsó tíz nap alatt még ellenem is feljelentést tettek a rendőrségen azzal, hogy köztem és a fiatal gróf között beteges hajlamon alapuló viszony van. A legaljasabb rágalom ez. Nos, én megmondom, hogy a legujabban történetnek mi az oka? Zay Károly grófnak kezébe oly kellemetlen iratok, illetve levelezések kerültek, amelynek birtokába akarnak jutni. Ha a rendőrség a nyomozást igazságosan fogja vezetni, akkor ez kiderül. Egyelőre csak ennyit.

(Beszélgetés Schwarzer Ottóval.)

Ma reggel a Kék golyó-utca 5. számú szanatóriumban egy újságíró felkereste babaroi Schwarzer Ottót, a szanatórium tulajdonosát és felvilágosítást kért tőle a Zay-ügyre vonatkozólag.

— A beteget annak ügygondnoka, Dömötör László dr. interveniálására vettem fel az intézetbe. Az ügygondnok felmutatta az árvaszék végzését, amely szerint az árvaszék beleegyezik abba, hogy az idegbeteg fiatalember szanatóriumban helyeztessék el. Ennek alapján, miután a kiskoru gróf anyjának írásbeli beleegyezését is megkaptam, a felvételt nem tagadtam meg. Még a tegnapi nap folyamán megtettem a törvény szerinti közléseket, amennyiben értesíttem a budapesti kir. törvényszék polgári osztályát a beteg felvételéről. A törvényszék intézkedik azután az esetleg szükséges hivatalos megfigyelés, vagy megvizsgálás iránt. A felvétel után a beteget megvizsgáljuk, de ha a felvétel késő este történik, másnap vizsgáljuk meg a beteget.

(Zay gróf egészsége.)

— Ma reggel másfél órai megvizsgálás és beszélgetés után arra a határozott meggyőződésre jutottam, hogy Zay Károly gróf erőszakos internálására semmi ok nincsen. A fiatal grófnak megvan a szabad akarata, teljesen rendben gondolkodik és következtet, *kissé ideges ugyan, de nem tekinthető sem köz- sem önvészélyes örvültnek.* Ezért a beteget azonnal a megfigyelő osztályból a szabad betegek osztályára helyeztettem át. Egy-

uttal közöltem vele, hogy szabadon mozoghat, akár meg is szokhatik az intézetből, erre azonban szükség nincsen, mert Dömötör László dr.-t értesíttem erről és ha az holnapig nem intézkedik a fiatal gróf szabadonhelyezése ügyében, magam fogom elbo-csátani.

A szanatóriumban ma reggel megjelent a fiatal gróf nagybátyja, Zay Imre gróf is, akinek Schwarzer ugyan-ezeket mondotta.

(Egyezkedés a gróf és anyja között.)

Éjjel jelentik: Zay Károly gróf holnap már el fogja hagyni a szanatóriumot. Még holnap délelőtt találkozni fog édesanyja és családjával Vázsonyi Vilmos dr. irodájában, ahol a teendők felett fognak értekezni. Ezen az értekezleten egyezséget akarnak létrehozni anyja és fiau között. A fiatal Zay grófnak hír szerint bizonyos feltételei vannak, amelyek között leglényegesebb az, hogy anyjától *különválva külföldön akar élni* és követeli, hogy apanázsát vagyónának megfelelő mértékben emeljék fel. De külföldre való utazása esetén is törekedni fog, hogy atyját a szanatóriumból kiszabadítsa. A fiatal gróf olyan nagy ellenszenvvel viseltetik anyja iránt, hogy csak nagy rábeszélés után volt hajlandó a vele való egyezkedésre.

(A rendőrség nyilatkozik.)

A főkapitányság a Zay-ügyben ma a következőket közli a sajtóiroda útján:

„Tegnap délelőtt 11 órakor megjelent a főkapitányságon Dömötör László dr. budapesti ügyvéd, (Ullői-ut 16. szám.) Zay Miklós grófnő, született Károlyi Margit grófnő jogi képviselője és felmutatta a trencsényi árvaszék határozatát, amely szerint súlyos idegbajban szenvedő kiskoru Zay Károly gróf gyógyintézetbe szállítandó. Jelentette nevezett ügyvéd azt is, hogy vett értesülése szerint, a beteg állandóan revolvert hord magánál és ennek folytán a beszállítás veszélylyel jár.

Ezért arra kérte a főkapitányt, hogy a beteg beszállításához szükséges karhatalmat bocsássa rendelkezésére. Miután pedig a beteg már a múlt év folyamán is követett el öngyilkossági kísérletet, a veszély fennforgása annál inkább is megállapítandó volt. Az ügyvéd részére tehát két detektív rendeltetett ki, akik a beteget az ügyvéd kíséretében, az árvaszék határozatának megfelelőleg beszállították egyik fővárosi ideggyógyintézetbe.

Ezekből megtudjuk, hogy az internálás rendőri asszisztenciával történt, azért, mert felmutattak egy árvaszéki végzést, amelyből azonban nem állapítható meg, hogy a fiatal gróf elmebeteg lenne, vagy hogy hivatalosan és szakorvosokkal az internálás előtt megvizsgálták volna.

(Zay gróf csalól.)

Most kiderült, hogy az ifju grófot két pénzügynök nagyon becsapta.

A fiatal gróf nemrégiben egy Böhm Bernát nevű bécsi pénzügynököt ismert meg, aki vállalkozott arra, hogy pénzt szerez az apjának a tébolydából való kiszabadítására. Két héttel azután, hogy a gróf Budapestre érkezett, levelet kapott Böhm Bernáttól, hogy Wiener János pénzügynökkel hajlandók a szükséges pénzeszeget kieszközölni. Junius 24-én a gróf Bécsbe utazott, ahol a két pénzügynök a Wenedig in

Wien nevű mulató egyik szeparájában egy kétszáz ezer koronás váltót iratott vele alá, ezenkívül „költségekre“ kicsaltak tőle 3800 korona készpénzt. Hogy a 800 koronás pezsgős vacsorát is Zay Károly fizette, az természetes.

A két pénzügynök azóta Budapestre jött és napok óta itt tartózkodnak. Egri Péter Pál rendőrkapitány ma kinyomoztatta a pénzügynökök hollétét. Egyiket a Szalon-kávéházból, a másikat a Rémi-kávéházból állították elő. Mindkettőt azonnal kihallgatták s most a rendőrségen vannak.

Megalakult a francia kormány.

A kibékülés miniszteriuma.

Távirati tudósítás.

Arad, július 24.

Briandnak sikerült a kabinetjét egy nap alatt megalakítani. Hétfőn vagy kedden az új kormány bemutatkozhatik a kamarának, hogy programját kifejtse és azután a parlamentet nyári szünetre elnapolja. A Briand-kormány annyiban meglepetés számba megy, hogy Briand a Clemenceau-kormányt olyan gyökeres átalakításoknak veti alá, hogy ezáltal a kormány politikai jellege is egészen megváltozik. Briand kijelentette, hogy ő a kibékülés miniszteriumát akarja megalakítani és mint olyan fog az ő kabinetje a színtéren megjelenni.

*

Briand tegnap este közölte Fallières elnökkel, hogy a kabinetalakítási missziót elvállalja. Az új miniszterium a következőképen alakul meg:

Miniszterelnökség, belügy és válásügy: Briand.

Igazságügy: Barthou.

Külügy: Pichon.

Pénzügy: Cochery.

Közoktatásügy: Doumergue.

Közmunkaügy, posta- és táviratügy: Millenard.

Művészet és ipar: Jean Dupuy.

Mezőgazdaság: Ruau.

Gyarmatügy: Trouillot.

Munkásügy és szociális ügyek: Viviani.

A hadügyi tárcát egy tábornokra, a tengerészeti tárcát egy tengernagyra bizzák.

Allamtitkárokká a következők nevezetnek ki:

Pénzügy: Renoult.

Hadügy: Cheron.

Tengerészetiügy: Sarrant.

Szépművészetügy: Dujardin-Beaumont.

SPORT.

+ Az Athletikai Klub tennisz versenye. Az A. A. K. tennisz verseny rendező bizottsága a mai nap folyamán zárja le a nevezéseket, melyek az előjelekből ítélve igen kedvezőek lesznek. Az eddigi nevezők között látjuk a következőket: Montag Erzsike, Persa Tóni és Margit, Vajda Mariette, Schwarz Boriska, Laczay Gyula, Baross József, Szathmáry Béla, Jakabffy Lajos, Kovács Jenő, Neidenbach Emil, Persa Péter, Losonczy Béla. A tennisz versenyek handikapelése hétfőn délután lesznek az A. A. K. pályán. A verseny 27-én délután kezdődik. A versenyre a klub a következő belépő díjakat állapította meg: Összes verseny napokra 3 kor., egy-egy versenynapra 1 kor. — a döntő verseny napra 1 kor. 50 fillér.

Érdekességek az aradi korcsmáros-költőről.

Beszélgetés Schmidt Miklóssal.

*

DUDELSACKLIEDER.

GEDICHTE

eines Schreiner gesellen

von

Nicolaus Schmidt.

(Csimpolya dalok. Egy asztalos legény költeményei. Irta Schmidt Miklós. Kiadta Wigandt Curt. Berlin—Lipce 1909.)

A német szövegű címtáblára büszkélkedik az a száz oldalas, gyönyörű kiállítású könyv, mely a Boros Béni-téren lévő Fekete bárány vendéglő gazdájának, Schmidt Miklósnak német nyelven megjelent, szenzációsan ható költeményeit tartalmazza.

A német irodalom első rangú lírikusainak kiadójánál jelentek meg az egykori asztalos legénynek, most vendéglősnek őseredeti satirai erőttől, a nagy világot mozgó szocializmus szögletéből nézett emberi komédiázást daloló Heinére emlékeztető nyelven írt versei. Valóságos hódító-ut, amelyet az aradi korcsmáros az irodalomban megtesz és amelynek egyik fordulóján állva, a bámulatot, a legkomolyabb figyelmet követeli a maga részére. A Reinharték asztalos műhelyét sepregető asztalos inas ifjú erejének teljében ime egyszerre nagy német kiadók által keresett versíró, akinek egy hatalmas társadalom bölcselmi költeményét már az ősszel bocsátja a könyvet faló német olvasók elé a Wigand-cég és a ki néhány nap múlva fejezi be a klerikalizmusra hatalmas csapást mérő drámáját, melyről az egyes részleteket ismerők az elragadtatás hangján beszélnek.

A tarka terítékű korcsma asztaloknál üldögélő egyszerű munkásembereket, parasztokat szolgálja ki az a költő, kinek nevét a német olvasók rövid időn belül a Morris Rozenfeldé, a szabó legényből világhírű poétává lett kollégája mellett emlegetik.

Büszke, a maga erejének tudatában élő ember a Fekete bárányos, a mint a vendégei szólítják Schmidt Miklóst a korcsmáros költőt. Büszke arra, hogy már első kötetének kiadására több németországi kiadó cég kritikusaiktól meleg hangú elismerő leveleket kapott és hogy a németországi irodalmi körökben élénk visszhangra talált irodalmi zsengeje.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste otthonában a költőt, hogy első kötetének megjelenése alkalmából beszélgesse vele.

— Hálás vagyok az Aradi Közlöny iránt — mondotta Schmidt, — hogy engem az ismeretlen embert a maga nagy nyilvánosságának szándékozik bemutatni. Sajnos, a magyar nyelvet nem kezeltem oly tökéletességgel, hogy költeményeimet azon irhattam volna meg s azért irodalmi munkásságom hatását a németországi proletáriátus fogja érezni. Első sorban az elnyomott ember lantosa, a világosság trubadurja, a sötétség ostromozója akarok lenni, mert a nagy emberi küzdelmek, a társadalom osztályai között lejátszódó fenséges harcok azok, melyek a lelkekből hangot csalnak és ajkaimra dalt kényszerítenek. Gyors egymásutánban jelenik meg három kötetem. Az üzletek oly gyengén mennek, hogy ráértem az írásra.

— Aradon is próbálkoztam én már versírással. „Zsöngék“ címmel foglaltam egy kötetbe mindazt az első kísérletnek nevezhető

dalt, melyet az évek hosszú során át inkább a magam és barátaim gyönyörködtetésére írtam.

A verskötet egyik leghatalmasabb része a „Düngerhaufen.“

— Ennek a versnek a témáját is itt Aradon dolgoztam fel először magyar nyelven. Hosszu külföldi vándorlásomból, egy évekig tartó tanulmányutról jöttem haza. A tudás vágya, a látni akarás hajtott ki külföldre. Mert szegény szülők gyermeke vagyok, aki négy elemi osztály elvégzése után Reinhart Fülöp asztalosműhelyébe kerültem. Négy évig ott dolgoztam, majd a vaggongyárba álltam munkába és innen indultam ugyszólván egész Európát felölelő utamra. Voltam Ausztriában, Németországban, Francia és Angolországban, jártam Belgiumban, Hollandiában és beutaztam a Sveic egy nagy részét. Hét esztendeig egyházamban a vándorbotot tartottam kezemben és mikor hazajöttem, akkor otthagytam a mesterségemet. Könyvelő lettem a Säckl Antal malomkészítő cégnél. Volt Aradon egy irodalmi lap. Sógorom, Farkas Ferenc hirlapíró szerkesztette. Új élet volt a címe. Abban jelent meg az első művem nyomtatásban: Luca éji álom címen, melynek tárgya az, amit a Düngerhaufenben később átdolgoztam.

A költemény, mely éles satirája annak, mint kényszeríti az élet sokszor a szemétdombra az értékes igazgyöngyöt is, egy meghatározó eseménynek köszönheti születését. Würtemberg egyik kis városkájából indultam el egy nyári délután. A városka ódon situlusu kapujától jobbra, közvetlen az országút mellett terült el a szemétdomb, melynek legtetefjén egy nyomtatott papiros ütötte meg a szememet. Gyerek korom óta vált szokásomná, hogy minden nyomtatott papirost megnézzek még ha az utca porában fekszik is. Felvettem a szemétdombról a papírt, a mi nem volt más mint Back Gunó híres Ave Mária preludiumának akottája.

— No ez éppen a megfelelő környezetbe került gondoltam. És ott a helyszínen néhány strófáját megírtam, azt hiszem szerénytelenül nélkül mondhatom, legsikerültebb költeményeim egyikének.

A kötet egy másik része a Minister und der Teufel.

— Ezt Berlinben elmondhatatlan nyomorgás és nélkülözések között írtam. A kéziratot beküldöttem Hermann Seemann Nachfolger berlini kiadó részvénytársaságnak. Itt jelentek meg Morris Rozenfeld versei is.

A cégnek Schmidthez intézett német nyelvű leveléből a következő néhány sort közöljük magyar fordításban.

Tisztelt Uram! Igen nagy érdeklődéssel olvastam a hozzám juttatott költeményeket. A meddig eljutottam, abból azt látom, hogy az ön versei alakja nagy tehetséget árul el, valódi természet szeretetről tesznek tanúságot és őseredeti humor csillog ki belőlük. Mint-hogy azonban régen nem foglalkozok lírai költemények kiadásával azért azt hiszem, hogy más cég inkább vállalkoznék azok kiadására stb. stb.

— Öszre kiadandó könyvem egy három részből álló társadalombölcseleti költemény, melynek a címe „Das jüngste Gericht“. (Az utolsó ítélet) és azt nyomban követi a „Die braven Bauern“ című dráma, mely a falusi népet félrevezető papságot és polgári hatóságokat ostromozza.

A beszélgetésnek egy egészséges, siró gyermekhang vetett véget.

— Látja, mondotta a költő büszkén — most hozzák a fiamat a keresztvizről. Majdnem egyidőben született meg az első verses könyvemmel.

PUSZTULNAK a magyarok Amerikában.

(Beszélgetés a bevándorlási biztossal.)

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 23.

Az amerikai invázióról többnyire célzatos híreket szoktak közölni a lapok. Minden náció természetesen félti a saját véreit s a közvélemény tüzet okád arra az éhes molochra, amely még mindig óriási tömegekben falja föl az európaiakat. Mi magyarok, sajnos, borzasztóan édekelve vagyunk, mert az oroszokkal és olaszokkal együtt nyolcvanöt százalékat tesszük az Amerikába évenként beözönlő százazreknek. Alkalmam volt beszélni Braun Márkussal, a magyar származású amerikai bevándorlási biztossal, aki a newyorki kikötőben ura és parancsolója a folytonosan érkező idegeneknek. Braun feleségével és kisleányával Budapesten levő rokonai látogatására jött és szinte eldicsekszik azzal, hogy gyermeke, aki Amerikában született és tiszta angol nevelésben részesült, kifogástalanul beszél magyarul. Braun se felejtett semmit az édes hazai nyelvből és melancholiával emlékszik meg az újvilágba siető honfitársairól.

— Most az uton is alkalmam volt beszélni nagyállatú urakkal, akik a kivándorlás okait tudakolták tőlem. Beszéltek rendszabályokról is s én, aki talán egy kicsit kitanultam ezt a mesterséget, figyelmeztettem őket, hogy az egyetlen ok a *tömegnyomor*. Az emberek futnak a kenyér után, a jobb falat után s ha saját hazájukban hiába keresik, bizony elmennek érte Amerikába is. Más nemzetek már megértették ezt, meg kell értenie a magyarnak is. A magyarok kivándorlásáról azt kell mondanom, hogy még mindig fokozódik. Tavaly, igaz, nagy tömegekben jöttek haza, mert nem volt munka, de az idén épen olyan arányokban tódulnak ki ismét. Azzal az elhatározással mennek, hogy pár év alatt összegyűjtenek egy kis pénzt s azzal visszajönnek. És éppen ez a nagy sietség az oka pusztulásuknak. A sokkal erősebb fizikumú orosz és az elpuhult olasz elmegy földet művelni a farmerekhez, a magyar pedig ugyanakkor leszáll az acélbányákba, a vasbányákba, ahol pár évnél tovább lehetetlen kitartani. A mellettséggel behorpad, összeesik, tönkremegy. Persze a bányában majdnem másfél dollár a napibér. Nagy pénz olyan embereknek, akik legfőleg ha nyolcvan krajcáros napszámhoz szoktak. Mindennap egy dollárt meg tud takarítani belőle. Ebből háromszáz munkanap alatt háromszáz dollár lesz, három év alatt pedig körülbelül ezer dollár, ami pénzértékünk szerint ötezer korona. A magyar ezzel a pénzzel visszajön, de beteg, halálra ítélve. Az ezresekkel együtt megszerezte a gyilkos kórt is.

— Most már vitázni lehet afelől, mi okosabb és a magyarság szempontjából kívánatosabb: az-e, ha a kivándorolt magyar beteg visszatér, vagy a nemzet odakint a szabad Amerika ege alatt tudja jólétben és boldogságban, mint földművelőket? Igaz, az orosz és olasz sohasem tér vissza, odatapad a rög-höz. A magyar is ott marad, ha a véletlen hozzájuttatja, hogy ősei mesterségét folytathatja. Ezen a ponton is foglalkozni kellene a kérdéssel, de a legfontosabb a szociális szempont. Ha a népnek kenyere van, nem vándorol Amerikába.

Ezeket mondja Braun Márkus, ez a bizonyára beavatott ember. Megszívlelésre való igazságok ezek, egészséges szempontok, amikkel a szakember halomra dönti az elhatalma-

sodott frázisok tömegét. Érdekes a Braun Márkus karrierje. Még Roosevelt polgármestersége idején a magyar negyedben lakott s egyszer lakomát rendezett Roosevelt tiszteletére, ahol a későbbi elnök híres tószttal ünnepelte honfitársainkat. Mikor aztán jött az elnökválasztás, Braun Márkus az egész magyar negyedet Roosevelt táborába vitte és az elnök mindig hálás maradt hozzá. Braunt, aki exponált állásban van, gyakran támadták, de Roosevelt mindig megvédte és megerősítette jelentős pozíciójában. A bevándorlási biztos egy hetet tölt Magyarországon, Budapestről Szilvácsra megy, ahol családja nyaralni fog, ő pedig utra indul a kontinens államaiba és hivatalos ügyeket intéz. Följegyezni való, hogy Braun Márkus egyszerű magyar bádóslegényből küzdötte föl magát a diszes állásba. Tanult, művelődött, ma a világnak csaknem összes nyelveit beszéli és az Egyesült Államok kormányzatának egyik legfontosabb szerve.

Hajóösszeütközés a Dunán.

Megrongált személyszállító gőzösök.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 24.

Izgalmas szerencsétlenség történt ma este 9 és tíz óra között a fővárosban. Két dunai személyszállító hajó összeütközött és az egyik félig elsüllyedt. Csak a véletlennek volt köszönhető, hogy nagyobb katasztrófa nem történt.

A balesetről ezt jelenti fővárosi tudósítónk:

A Dunagőzhajózási Társaságnak *Fecske* és *Ferdinánd Max* nevű hajója összeütközött. A *Fecske*, amely újpesttől a Boráros-térig szokta szállítani az utasokat, ma este is a Boráros-tér felé haladt s *zsfolva volt utasokkal*.

A Fazekas-utca környékén szembe találkozott a *Ferdinánd Max*-sal, a mely az óbudai hajógyár felé haladt. A *Ferdinánd* gőzös, amelyen szerencsére egyetlen utas se volt, *beleszaladt a Fecskebe és hevesen összeütköztek*. A *Fecske* utasai között nagy pánik keletkezett. Sokan a vízbe akartak ugrani s a matrózoknak kellett lefogni a megrémült embereket. Egyszerre csak fölhangzott a parancsnok csöndesítő szava:

— Nincs semmi veszély! Mindenki maradjon a helyén, mert a mi hajónkkal nem történt komoly baj!

Valóban a *Fecske* csak kevésbé rongálódott meg az előreszén. Annál komolyabb ütést kapott a *Ferdinánd*, amely több helyen, az oldalán meghasadt és a víz nagy erővel tódult be rajta. A *Fecske* utasai ijedten látták, hogy a *Ferdinánd* folyton süllyed. Emiatt a *Fecske* utasai közül többen elájultak. Nemsokára segélyhajó érkezett és bevonszolta a *Ferdinándot* az óbudai hajógyárba. A *Fecske* szerencsésen eljutott a margitszigeti kikötőig, ahol az összes utasokat kiszállították. A vizsgálat megállapította, hogy a *Ferdinánd* kormányosa okozta az összeütközést.

Távozó színészpár.

Hunyady József és H. Körössy Juci.

Arad, július 24.

Művész hazája széles e világ. Még a magyar művész érvényesülésének is nagyobb darab föld áll rendelkezésre, mint más közönséges halandónak és ha az egész világ nincs is például a magyar színész érvényesülésére berendezve, szűkebb hazában is elég tér van a kalandozásra. Ma itt hangzik fel számára az elismerés tapsvihara, holnap már amott lelkesednek az igazi művészetért. Szinte fájdalom, hogy így van és feltékenyen gondolok arra, hogy akiket ma az aradi publikum becézó szeretete vesz körül és akik maguk is szeretettel ragaszkodnak Aradhoz, holnap már a nagyváradi ovációtól lesznek mámorosak és kitudja milyen hamar felejtik a sok kedves emléket?

Hunyady József és a felesége távoznak el Aradról. Nagyvárad ad új otthonot a kiváló művészpárnak és most, mikor itt hagynak bennünket, több jár ki nekik a sablonos bucsuztatónál, egy-egy nagyobb siker regisztrálásánál. Kijár nekik a bucsu pillanatában kétszeresen érzett sajnálkozás, hogy itt hagynak bennünket és az ő részükről viszont az az ígéret, hogy mielőbb vissza jönnek.

Az aradi közönségnek nem kell bemutatni a távozó művészpárt és mikor apró megfigyelésekből arcképüket adom, és inkább a nagyváradi publikumnak szól, annak a közönségnek, melynek meleg szeretetét ajánljuk Hunyadyékát.

Két portrét adunk itten. Az első az udvariaság kötelességéből is H. Körössy Jucié.

Ez a bájos szóke asszony csodálatos összetétele a párisi grizettnek és a szentimentalizmusra hajló bakfisnak. A grizettből meg van benne a kedves közvetlenség, a temperamentum, a szertelenségig fokozható kedély, elevenség, vidámság, a bakfistól a fiatalság üdesége, a megvesztegető naivitás és a szív melegsége. Ilyen szerencsés összetétel mellett érthető aztán, ha a rábizott szerepek az ő egyéniségében felolvadva közvetlen erővel hatnak és Körössy Juci még mindig fejlődő talentumának sikereit szaporítják. És amilyen a színpadon, épp olyan a magánéletben. Csupa báj ez a szép asszony, aki egyforma lelkesedést vált ki az ábrándozó gyermekemből, a finom jelenségekért, a szellemes asszonyokért hevülő férfiakból és az asszonyokból, akik rajonganak Körössy Juci fiatalságaért. Körössy Juci fiatal színész lesz még akkor is, mikor művészpályájának jubiléus számai lesznek, ő maga sohasem jubilálhat, mert az ő lelkének és fizikumának fiatalsága megmarad.

„Les ex tremes ce touchent”. Körössy Juci kacagó fiatalsága mellett Hunyady József komoly férfiasága a kiáltó ellentét, mely azonban boldog házasságukban gyönyörű harmóniába olvad. Hunyady már jubilált művész. Harminc éves jubileumát két év előtt ünnepelte az aradi publikum és ő ezt a jubileumot nem hogy tagadná, de még büszke is rá. Hunyady szintén érdekes összetételű ember. A magyar dzsentrí előkelő gondolkodása mellett a magyar paraszt minden értékes tulajdonsága nyilatkozik meg Hunyady karakterében. Hunyady olyan is tud lenni, mintha negyven ezer hold föld jövedelmét költené el évenként, és józan életfilozófiája, egészséges, törő metszett magyarsága, humora a derűslelkű magyar paraszté, akinek jobb, művészebb, igazibb ábrázolója nincs Hunyadynál. Van még Hunyadyban a zsidóból is, mert szakértők állítása szerint a legjobb alsós játékos egész Magyarországon, ezt a művészetet pedig tudvaleg a zsidók kultiválják a legnagyobb tudással. Hunyady művészetéről szinte felesleges is írni. Ismeri azt Magyarországon mindenki és aki ismeri, az tudja, hogy a legelső között is tiszteletreméltó helyen áll. Csak legújabb szerepeiből említek fel egy-kettőt, melyek mindegyikéről a csodálkozás hangján beszél az, aki látta.

Herceg Ferenc utolsó darabjában. A kivándorlóban Hunyady játssza a kapakovácsot. Ennél igazabb, meggyőzőbb, szebb alakítást keveset produkáltak magyar színpadon. Vagy Kemechey és Malonyay darabjában, A földben Dobos Kovács, a földéhes paraszt alakja, maga az élet, a tökéletesség. Aki anynyi művészettel, realizmussal tudja varázsolni a költő fantáziájában is csak homályos képekként gomolygó alakokat, abban a színjátszó zsenialitás mellett még nagy karakterizáló erő is lakik és Hunyadyban a legnagyobb mértékben meg van mind a kettő.

Hunyadyt azonban nemcsak mint színészt, hanem mint embert is valóságos dédelgető szeretettel veszi körül ennek a nagy intelligens városnak minden lakója. Páratlan szerénysége, egyéniségének kedvessége egy csapásra meghódít mindenkit és nincs Aradon olyan ember, aki mélységes sajnálkozással ne látná a kiváló művész és ember távozását.

A nagyvárosi közönség meleg szeretetével ajánljuk a kiváló művészpárt, és ha a művészsors úgy fordulna, — és bár mielőbb úgy fordulna, — hogy a távozókat mielőbb visszatérnének, itt mindig meleg szeretet és nagybecsülés várja őket vissza.

Horovitz Gusztáv.

Az orvos merénylője.

Vitrioldráma az utcán

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 24.

Mai számunkban jeleztük már röviden, hogy Budapesten tegnap délután a Garai-utca és Murányi-utca sarkán egy leány, vitriollal leöntötte Lehr József dr. fővárosi orvost, azután elmenekült. Az orvos a merénylet után nem volt hajlandó elárulni merénylője nevét, ami azonnal feltűnő volt a hatóság előtt. Mint budapesti tudósítónk jelenti a rendőrség ma ki nyomozta a merénylő leányt, Krammer Anna 29 éves szakácsnő személyében és letartóztatta.

A merényletnek ezek az előzményei: Krammer Anna szakácsnő hónapokkal ezelőtt Lehr orvosnál volt mint szakácsnő alkalmazásban. A doktor nőtlen ember ugyan, de háztartást vezetett. Mint házvezető szerepelt nála Krammer Anna, aki feltűnő szépségű leány. Az orvos és szakácsnő között nemsokára intim, barátságos viszony fejlődött ki.

A viszonynak gyermek lett a következménye, egyszersmind ez szakította is meg a barátságot. Az orvos elbocsájtotta szolgálatából a szakácsnőt, aki gyermektartási díjat követelt tőle. Lehr dr. nem fizette ki a kívánt összeget, mire Krammer Anna állandóan leveleket írkált neki. Ezek az irások zavaros tartalmuak voltak és arra lehetett belőlük következtetni, hogy Krammer Anna elvesztette józan esztét, spiritalista szeanszokra jár és azt hiszi, hogy tulvilági szellemekkel érintkezik. Legutóbb ilyen tartalmu levelet írt Lehr dr.-nak.

Edes Józsim!

Ma beszéltem a szellemmel, aki azt sugalta nekem: menjek hozzád és még egyszer utoljára figyelmeztesselek kötelességeidre, tartsd el gyermekedet. A szellem, ha nem teszel eleget kívánságának két ember áldozatot követel. Vigyázz, halálmadár repked házad felett és a halál öldöklő angyala le akar kaszálni. Józsi, a tulvilágon találkozunk.

Ölel
Anna.

Ilyen tartalmu leveleket halomszámra kapott Lehr dr., aki épen ma akarta a rendőrsé-

gen feljelenteni zsarolás miatt a szellemekkel barátkozó szakácsnőt, de a merénylet megelőzte. Az orvos szemei teljesen kiégtek és arcán veszedelmes marási sebeket szenvedett.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Az erdészleány, operett. Este: Az ember tragédiája.

Hétfő: Nincs valami elvámolni valója? bohózat. Tapolczai Dezső és Vendrei Ferenc fellépésével.

Kedd: A takarodó, színmű. Tapolczai Dezső és Vendrei Ferenc bucsufellépésével.

Szerda: Gül Baba, operett. Faludy Károly és Ladiszlaj József bucsufellépésével.

Csütörtök: Rang és mód, színmű. H. Körösy Juci és Hunyady József bucsufellépésével.

Péntek: A király, vígjáték. Hegedüs Gyula fellépésével.

Szombat: A kivándorló, színmű. Hegedüs Gyula fellépésével.

Vasárnap: Délután: A tiszteltes ur keservei, vígjáték. Este: Az ördög, vígjáték. Hegedüs Gyula fellépésével. Utolsó előadás.

* Hegedüs Gyula Aradon. Az idei nyári színtársulat távozó tagjai. A bucsuzást szerdán Faludy Károly és Ladiszlaj József kezdik meg a Gül-Babá-ban. Csütörtökön pedig H.-Körösy Juci és Hunyady József bucsuznak a Rang és mód című színműben.

* Uj műsor az Urániában. Mesés látványlőket gyűjtött össze vasárnapi programjára az Uránia színház. Szébbnél-szebb képekben fog gyönyörködni a közönség, mely elragadtatással fogja honorálni a sok művészi látványosságot. Le Faure aktuális drámáját. A zsarnok végét már ismertettük. Nagyszerű mozgókép mutatja be a harcias tuareken életmódját. Afrika arabainak egyik törzse a tuaregeké. Vitéz, merész lovas és harcias hajlamu néptörzs ez. Látjuk őket száguldó tevéiken, érdekes nép-ünnepeiken, megismerjük bravuros lovas mutatványait, otthonukat, feleségeiket és gyermekeiket. Egy másik bravuros lovas kép is szerepel ezen a műsoron, a cowboyak merész lövöldözései és lasszódobásai nyújtanak fényes látványt. Az előadás vasárnap délután 3 órakor kezdődik.

* A színész keresete. Németországban most készítik elő a színházi törvényjavaslatot, a melytől az egész művészvilág megváltását remélik. Persze, akik a javaslatot csinálják, német alaposággal mindenféle kérdéseket intéznek, felvilágosításokat kérnek, hogy a törvényjavaslat, ha már egyszer meglesz, tökéletes is legyen. Az eddig összegyűjtött anyagból megállapítható, hogy a színészek 45 százalékának évi fizetése 720—1000 márka között váltakozik, 25 százalék fizetése felmegy 2400 márkára, 20 százalék 2400—3000 márkát keres és csak 10 százaléka a színészeknek keres 3000 márkán felül. De ebből az összegből lemegy a modern darabok kosztümjeinek költsége és az ügynököknek fizetendő provízió, melyet a színész fizetéséből havi részletekben vonnak le. Hát ez bizony szomorú állapot és a kereset, éppen mivel rövid időre szól, nagyon bizonytalan. A mi nagy fizetés, van a színházaknál, az Németországban is a divatos művészeknek, művésznőknek jut, a kik százezreket is kereshetnek. A színházi törvényekkel, a melyeket az állam nagy szeretettel karolt fel, a színészek sorsán akarnak és fognak is segíteni.

Katonaság és csendőrség egy pap beiktatásán.

Karhatalommal eltávolított lelkész.

Távirati tudósítás.

Arad, július 24

Zemplénmegye egy nagyobb községe, Erdőhorvát nagy izgalomban van. Katonaság és csendőrség cirkál a faluban, huszárlovak patkói dobognak a templom előtti nagy téren, szemben a paróchiával. Ilyen külsőségek mellett iktatták be ma állásába a község új katolikus papját és kis híjja, hogy az installáció nem járt olyan vérengzéssel, mint a csernovai templom-szentelés.

A nagy izgalomra az adott alkalmat, hogy a községnek állásától fegyelmileg elmozdított plébánosa, Molnár János nem akart távozni a lelkészi lakból és állását átengedni utódjának, hanem karhatalmat kellett ellene igénybe venni. A karhatalom alkalmazása a fanatizált tömeget egész felizgatta és ha a katonaság vezetője nem viselkedik higgadtul, az összetűzés elkerülhetlen. Az esetről Kassáról a következőket táviratozzák:

A kassai püspökség feje, Fischer Kolb, már hónapokkal ezelőtt felfüggesztette papi hivatásától Erdőhorvát község lelkészét, akit súlyos beszámítási cselekmények elkövetése miatt jelentettek fel. A vizsgálat során a vádak valóknak bizonyultak. Kiderült, hogy Molnár erkölesi élete a papi hivatással nem egyezett meg. Egy viszonyából kifolyólag pedig olyan dolgok derültek ki a nyilvánosság előtt, hogy a püspök egy pillanatra sem hagyhatta egyházközsége élén, hanem helyettesítette a plébániára.

Három héttel ezelőtt Molnár Jánost egy házi hatósága jogerősen elmozdította állásától kötelezte a plébánia elhagyására és annak az lelkész részére való átadására.

Az új plébános beiktatása mára volt kezelve. Amikor az ünnepek után az új lelkész bement a plébánia épületébe, Molnár fenyegető magatartást tanúsított vele szemben.

— Ide be nem teszi az ur a lábát — mondotta — mert baj lesz.

Az új plébános látta, hogy szép szerénem boldogul, intézkedett, hogy segítséget kérésre. Miskolcra és Kassára érkezett egy-egy szakasz katonaság, hogy érvényt szerezzenek egyházfő akarátának. A katonaság karhatalommal távolította el Molnár Jánost a plébániáról és átadta azt az új lelkésznek. Természetes, hogy az eset nagy izgalmat keltett a községben. Molnár beszédet tartott a népléletről, hogy jogtalanul kidobták hivatalából, mert teljesen ártatlan. Kérte az embereket, hogy hagyjanak ilyen igazságtalanságot elkövetni.

Sokan a beszéd hatása alatt olyan fenyegető magatartást tanúsítottak a katonasággal szemben, hogy csaknem tüzésre került a dolog. A községben most nagy az izgatottság és mivel zendüléstől tartanak hatvan csendőr a községben maradt.

HIREK.

Az ezredes támadója.

Jelentkezett a közlegény.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 24

Megírtuk ma, hogy az aradi 33. gyalogezred közlegénye, Popovics Miklós részeg állapotban inzultálta egyik felebbvalóját. Mint ma kiderült, ez a katonatiszt Gerhauser Zsigmond ezredes volt.

Az engedetlen közlegényt ma egész nap kutatták a városban és a megyében. Délben az aradi rendőrség telefonjelentést kapott a radnai esendőrségtől, hogy Popovics polgári ruhában ott bujdosol a környéken a szeretőjével együtt s valószínűleg a délután folyamán vonaton megérkeznek Aradra. A esendőrség ugyanis tudomást szerzett arról, hogy a legény talán jelentkezik a katonai hatóságnál.

A szeretője, aki Radnán lakik megmagyarázta neki, hogy nincs értelme a bujdosásnak.

— Már ugy is csak ötven kis napod van, — mondta — ha az leteht, akkor szabad vagy. Miért üldöztetnéd magadat még tovább is.

A legény belátta, hogy a lánynak igaza van. Elhatározta, hogy bejön és jelentkezik a parancsnokságnál. A rendőrök kimentek a Világos felől érkező vonatok elé, de Popovics nem jött. Amíg a rendőrök az állomásnál keresték a szökevényt, addig ő a várban jelentkezett. Tudniillik Mikalakan leszállott a motorosról és gyalog ment be a kaszárnnyába. A parancsnokságnál töredelmesen bevallotta bűnét. Letartóztatták.

— Helybeli előfizetőink figyelmébe Ismételtén kérjük igen t. helybeli előfizetőinket, ha a lapkihordás körül rendellenességeket tapasztalnak, sziveskedjenek a kiadóhivatalnak (telefon 151. sz.) bejelenteni s az nyomban intézkedik a baj elhárítására. A kézbesítések körül tapasztalt visszaélések miatt új lapkihordók alkalmazása vált szükségessé és ha a még gyakorlatlan új lapkihordók nem tudják az ujságot kellő gyorsasággal kézbesíteni, ezért igen t. előfizetőink szives elnézését kérjük. A mostani zavar csak néhány napig tart.

— A nagygyakorlatok és a király. Nehány év óta kísért már az a hír, hogy a király a szokásos nagygyakorlatokon elbucszik a hadseregtől. Az idén is több lapban jelent meg ilyen közlemény. A Bud. Tud. ma ezeket a híreket megoáfolja.

— Péter király beteg. Belgrádból táviratozzák: Péter király betegsége rosszabbra fordult. Érelmeszesedésben szenved az agy és szív táján. Az orvosai nem jól kezelik, mert betegsége dacára lovagolni és utazni engedték.

— Ezer kivándorló. Fiuméből jelentik: A Pannonia kivándorlási hajó ma ezer kivándorlóval Amerikába indult. Legutóbbi útján 22, Amerikából kiutasított utast hozott vissza.

— Tífuszjárvány Szabadkán. Szabadkáról áviratozzák: A városban nagy tífuszjárvány van. Eddig egy halálozás és 14 megbetegedés történt. A kórházban két eseléd haldoklik.

— Öngyilkos nyugalmazott alezredes. Tészegegről táviratozzák: Bartha Béla nyugalmazott alezredes ma reggel akásán halva találták. A vizsgálat megállapította, hogy az alezredes éjjel megmérgezte magát. Öngyilkosságának okául idegbajt emlegetnek.

— Az aradi ipartestület és betegsegélyző konfliktusa. Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár igazgatóságának egy része elhatározta, hogy a pénztár Ferdinánd-utcai telkén egy palotát építtet az intézet céljaira. Ezt a tervet az országos munkásbiztosító hivatalnak felküldötték Budapestre, amely a felterjesztés folytán ártírt a kerületi pénztárhoz, hogy foglalkozék az ügygel. A terv ellen a munkaadók körében kifogások merültek fel, egyrészt azért, mert — szerintük — ez által az intézet helyzete még nehezebbé válna, másrészt mert a munkaadók, kik munkásaikat kötelesek a pénztárnál bejelenteni, most a bejelentést egyuttal végezhetik az ipartestületnél és betegsegélyző pénztárnál, míg ha építkezésre kerül a sor, ez dupla munkát ad. A munkásbiztosító pénztár legutóbbi igazgatósági ülésén szóba került az építkezés kérdése és ott többek felszólalása után az építkezés eszméjét elejtették. Steigerwald Alajos, az ipartestület elnöke e tárgyban augusztus 2-án délután 3 órára az ipartestület dísztermébe rendkívüli ülésre hívta össze az iparosokat, Hősig Ottó pedig kemény kirohanást intéz a munkásbiztosító pénztár ellen ama fölhevítésében, amelyet e tárgyban iparostársaihoz intézett.

— A Polgári takarékpénztár holnap, vasárnap, d. e 10 órakor tartja intézeti helyiségében rendkívüli közgyűlést a részvénytőke felemelése tárgyában, mire a részvényesek figyelmét ezuton is felhívjuk. Ezzel kapcsolatosan beszélhetünk a Polgári takarékpénztár vezetőségének egy újabb és nagy figyelemre méltó sikeréről. A Polgári takarékpénztár 5% os zálogleveleiből ugyanis, — melyek nemcsak az országban, hanem a külföldön is igen keresettek — újól egy nagyobb tétel került ki a külföldre. Egy előkelő londoni bank vásárolt ismét ezekből a záloglevelekből 300,000 — korona értékű tételt. Ez a záloglevélvétel nemcsak a Polgári takarékpénztár zálogleveleinek, hanem általánosságban a magyar papiroknak a hírnevét is emeli kiválóan. A „Polgári“ zálogleveleknek a külföldön való elterjedése a Polgári takarékpénztárt kiemeli a vidéki takarékpénztárak keretéből s ennek az intézetnek valóban nemzetközi jelleget kölcsönöz.

— Orvosi hír. Keppich Jakab dr. utjáról hazatérve orvosi működését ismét megkezdte.

— Petrás Sári milliárdosa. A Király-színház szépséges primadonnája, akinek tüzfokete szeméiért már annyian rajongtak, érdekes emléktárgyat hoz magával nyaralásából: egy amerikai milliárdost. Egy igazi, eleven pénzfejedelmet, akinek több jachtja van, mint a Király színháznak kóristánője. A szeretetreméltó Sári meghódította az amerikanus szívet, aki most elhatározta, hogy követni fogja Petrás Sárít a fővárosba és itt marad körében. Sáríka már be is jelentette egy ujságírónak a nagy eseményt:

Eddig az amerikai delnök vittek európai mánásokat, most én vagyok az, aki egy eleven amerikai milliárdost hozok. Meglátjátok milyen szép és kedves milliárdos.

Művészi körökben természetesen most nagy érdeklődéssel várják Petrás Sárít és a milliárdost.

— Kolera Poroszországban. A poroszországi Königsbergbe a minap egy fiatal amerikai érkezett feleségével együtt Japánországból Oroszországon át s hirtelen megbetegedett. Az orvosok kolerabetegnek találták és mindkettőjüket elszigetelték. E hónap 21-én meghalt a férfi és már el is temették. A nagy gonddal végrehajtott intézkedések folytán remélik, hogy a betegség nem fog elterjedni. Elővigyázatosságból az elhunynak özvegyét és ápolóját a kórház megfigyelő helyiségeiben izolálták. Állapotukat illetékes helyen kedvezőnek mondják.

— Várospusztító orkánok. Newyorkból táviratozzák: Texas államban ismét orkánok dühöngenek. Csztin város csaknem teljesen elpusztult a viharban. Tizenkilenc halottat és számos sebesültet találtak.

* — Elyelt állami épületek. Ne tessék megijedni, nem valami szélvész nyelte el azokat az állami épületeket a melyekről itt írunk. Az Aradi Közlöny nemrég megírta, hogy az aradi új állomási épületet nem építik, mert az annexió hadügyi költségek elvitték az árát. Most arról értesülünk, hogy nemcsak az aradi állomást nyelte el az annexió. Szegedről jelentik ugyanis a következőket:

A pénzügyi kormány alaposan cserben hagyta Szeged városát. Igéretések történtek abban az irányban, hogy a szegedi dohánygyárat nagyszabásúvá kibővítik s a rókusi vasuti műhelyt is olyan nivóra emelik, hogy abból egész munkatelep és kolónia keletkezik. Ezek az ígéretek most mind romba dőltek s a város ábrándjai szerte foszlottak, legalább három évre. Egyelőre nem hivatalosan, de kitűnően informált helyről értesülünk, hogy a szegedi dohánygyárat nem bővítik ki s elmarad a szeged-rókusi vasuti műhelynek ígért nagyszabású kibővítése is. Szeged városa evvel az annexió terheit gazdagítja, illetve az annexió költségek sokasága miatt esik el attól, hogy két nagyszabású intézménye legyen. Illetékes helyen ugyanis kijelentették, hogy a kormány azért nem ruházhat be most erre a szegedi két intézményre nagyobb összeget, mert az állam hitelét erősen igénybe veszi az annexió óriás költsége, meg a téli felfegyverkezés tulok kiadása. Ezeknek dacára kíméletlenül bánik a pénzügyi kormány Szegeddel. A város ugyanis átengedte a dohánygyártól a rókusi állomásig terjedő óriási telket az állam részére s azt ugyancsak óriási költséggel felistöltötte. Abban a reményben tette ezt a város, hogy a dohánygyárat az idén kibővítik, amit annál inkább remélt, mert a pénzügyi kormány alig pár hete helyezte ujoól kilátásba, hogy a dohánygyár kibővítését még az idén megkezdeti s a munkákra nemcsakára kiírja a pályázatot is. Hiu ábránd lett a vérményből a vasuti műhely kibővítését illetőleg is. Szerényi József kereskedelemügyi államtitkár, mikor Szegeden járt, személyesen ígérte tett, hogy a rókusi vasuti műhely kibővítését beveszi a kereskedelemügyi kormány programjába. Erre vonatkozó ígérő leirat is jött Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztertől, de már ennek az ígérteknak is beadott az annexió.

— Sikasztó vasuti pénztáros. Mátészalkáról jelentik: Materni Mihály mátészalkai vasuti pénztárnok 800 koronával nem tudott elszámolni. Az állomásfőnök, mihelyt a hiányt észrevette, a pénztárnokot felfüggesztette állásától. A vizsgálat megindult.

— Az ezredes kártyabarlangja. Szentpétervárról jelentik, hogy Ropicsi ezredes ott ma letartóztatták. Kiderült róla, hogy a Péter-Pál erődben, amelynek ő volt a parancsnoka, a lakásán kártyabarlangot rendezett be és a játszó felektől több százezer rubelt kicsalt. Legutóbb egy félvilági hölgy sokat vesztett a barlangban és feljelentette az ezredes, akit erre letartóztattak.

— Nagy tűz. Rózsahegyéről jelentik: A rózsahegy járashoz tartozó mintegy 2000 lakossal bíró, virágzó Lidovka község nagyrésze e hó 22-én a lángok martaléka lett. Délután öt órakor egy ház kigyuladt és a sűrűn egymás mellé épített házak közt a tűz rohamosan terjedt. Rövid idő alatt 85 ház állott lángokban. A falu majdnem egész lakossága a tűz kiütésekor a mezőn és a gyárakban dolgozott és sok család összes ingósága, háziállatai is bennétek. Egy kis gyermek, kinek szülei távol voltak, a bezárt házában bennégett. A pusztulás és a kár igen nagy. A hatóság gyűjtést indított a szerencsétlenek segélyezésére. A tüzet állítólag játszó gyermekek okozták.

— **Mikor a férj válni akar.** Egy félbemaradt válópörön mulatnak most Sátoraljaújhegyen az emberek. Pedig maga az eset nem is olyan mulatságos. Az, aki a történet közepontjában áll, legalább semmi esetre sem nevet a dolgon. A főhős, egy jómódu ujhelyi polgárember, nem régen arra a kellemetlen felfedezésre jutott, hogy fiatal felesége nem hű hozzá. A férjnek tehát minden igyekezete arra irányult, hogy minél hamarabb elváljon az asszonytól. Az asszonyka először megijedt, de aztán megvigasztalódott, mert feltételül kikötötte, hogy a férj uram adja ki azt a takarékpénztári betéti könyvecskét, amelyben az esküvő óta állítólag nagy összegek vannak elhelyezve az ő javára. Ez meg is történt s az asszony nagy örömmel sietett a bankba. Hogyne, mikor a takarékkönyvecske tanúsága szerint kerek százezer korona állott az ő nevében. Az öröme azonban alig tartott tíz percig, mert kiderült, hogy a százezerből négy nullát a szó teljes értelmében tényleg nullának kell érteni s az egész betét pont tíz, mondd: tíz korona. A többi nullát a humoros férj biggyesztette oda. Persze nagy ribillió támadt erre a váratlan meglepetésre. A bank magánokirat-hamisításért azonnal feljelentést tett a férj ellen az asszony pedig boszúból visszavonta a válóper kedvező kimeneteléhez szükséges bejegyzést. Most úgy áll a dolog, hogy a tréfás férj uramat egyszerre két csapás éri. Kapott egy kriminális pört a nyakába s ami még rosszabb: nem szabadulhat a feleségétől sem.

— **Egy kisasszony meg egy férfi az uszodában.** Nagyváradon kedélyes dolog történt: az uszodában egy fiatal urileány kabinjának hasadékján bekukucskáltak és ebből bonyodalmak támadtak. Mindezt pedig elmondja az alábbi nyilatkozat:

A Szabadság és a Tiszántul napilap tegnapi számában támadó cikk jelent meg, amely felhívja a rendőrség figyelmét az uszodában található, az erkölcs és józóság szempontjából kifogásolható dolgok megszüntetésére. Az a panasz, hogy egy urileány elment tegnap az uszodába s mikor fürdőzés után kabinjába visszatért, észrevette, hogy a kabin deszkafalán rés van, melyen leleskednek. Mikor a nyílást papirossal beragasztották, a leleskedők ezt letépték; az urileány kísérője szalmakalappal fedte el a nyílást. Ekkor a szalmakalapot valaki égő szivarral kiegészítette. A kisasszony panaszát az uszoda felügyelője egyszerűen csak tudomásul vette, de nem orvosolta. A cikk írója avval fejezi be a közleményt, hogy a józólésú közönség óvakodni fog az uszoda használatától, nehogy hasonló dolognak legyen kitéve. — A rosszhiszemű cikke azt felelem, hogy meggyőződtem arról, hogy az uszodám kabinjain rés nincs. De ha volna is, ez elkerülhetetlen, mert a nagy hőségben megrepedhet a fa, vagy egy görcs kieshetik. Ami a kalap kiegészítésre vonatkozik, kérdem én, van-e olyan hosszú szivar, amely a kétfős vastag deszkán támadt hasadékot át kiegészítse egy kalapot? Artatlan incselkedésről van itt szó, nem tisztességtelen dolog elkövetéséről. Az az urileány, aki állítólag a szalmakalapot kiegészítette, tetteért minden tekintetben felelősséget vállal. Sem én, sem az uszoda személyzete nem hibás, mert ha egy kisasszony meg egy férfi mulatnak, incselkednek egymással, mulassanak, incselkedjenek, de ne kompromittálják az uszodát. *Pankolics Károly*, uszoda-talajdonos.

— **Tűz.** Ma éjjel 12 órakor Lázár Bélának, aki jelenleg Amerikában tartózkodik, a Csatorna-utca 7. szám alatt lévő háza kigyulladt. A tető leégett. A tüzet hamar elnyomta a tűzoltóság.

— **Az aradi posta- és távirtda tisztviselők sport-egyesülete** holnap, vasárnap délután 5 órakor kezdődőleg saját sporttelepén (vágóhid mellett) házi versenyt rendez. A verseny fénycsík sikeréről a rendezőség teljes garanciát nyújt. Belépti-díj 30 fillér, diákoknak 10 fillér, az egyesület tagjainak a 10 filléres program megvételére kötelező. Kellő számú ülőhelyekről gondoskodva van.

— **A nagy kalap ellen.** A most divatos női nagy kalapok ellen legfőképpen az izlés nevében, vagy a *kis kalapokkal* lehetne a harcot fölvinni. Ám biztosan megjósolható, hogy ez a harc nagyon is meddő maradna mindaddig, amíg a párisi divat jónak nem látja a nagy kalapok divatját megszüntetni. Pedig Párisban már megindult egyszer a harc a nagy kalapok ellen, mely a maga vértelenségében is rendkívül szenvedelmes volt. 1829-ben történt. Egész Páris női divatja a nagy kalapnak hódolt. Még a mostaninál is nagyobb kalapformákat lehetett látni a nők fején s rövid időn belül olyan általánossá vált ez a divat, hogy Párisban a legszerényebb grizettnek épp úgy megvolt a nagy kalapja, mint a nagyvilági hölgynek. Egy napon azután váratlan meglepetés érte a párisiakat. Villeneuve kiadónál kis, de csinos külsejű könyv jelent meg a mely a legszatirikusabb hangon le tárgyalta a nagy kalapok divatját. A divat nézőpontjából fölhozható minden érvvel intézte támadását a szerző a nagy kalap hőbortja ellen. Bena a könyvben ügyes karrikaturák jelentek meg s hat műmellékleten Páris híres hat szépségének az arcképe jelent meg — kis és nagy kalapban. A könyv első kiadása ötezer példányban jelent meg s másnap már egyetlen darab se maradt belőle. Nyomban új kiadást kellett készíteni s pár hét alatt három új kiadást ért meg a névtelen munka. Páris kacagott, mulatott rajta; voltak, akik a kis kalap divat hívei aknamunkájának tekintették az egész manővert. A nők boszankodtak; de az eredmény nem maradt el. Egy nő se mert nagy kalappal a nyilvánosság előtt megjelenni, de a harc még ingadozott, amikor egy este Malibrán, a híres művész az azzal tüntetett, hogy hihetetlenül kicsiny kalapban jelent meg a színpadon. Ezzel a helyzet tiszta képet nyert. — Másnap — statisztika szól róla, — kétezerhatszáz kalapot rendeltek meg a párisi előkelő nők a kalapüzletekben s pár nap múlva már szégyen volt nagy kalappal az utcán megjelenni. Mint a vihar, söpörte el az új divat a régit s Páris utcáin és nyilvános helyein mindenütt Malibrán-féle kalapot lehetett csak látni.

— **Szélhámos irnok.** Komáromból írják: *Glatzbach* Lajos, a magyar építő részvénytársaság komáromi telepének irnoka, *Láng* vállalati mérnök nevében felhívta telefonon Glanz téglagyári felügyelőt, kivel a vállalat üzleti összeköttetésben áll és kérte, hogy segítse ki a vállalatot rövid időre nagyobb pénzüsséggel, míg a központból megérkezik a pénz. Azután átment a téglagyárba és nyugta ellenében fölvette a pénzt. Csak később tünt ki, hogy az aláírás hamisított. Addigra azonban az irnok eltűnt. Esztergomban sikerült a csaló irnokot elfogni. Vallatása során azt mondotta, hogy egy vetélytársával amerikai párbajt vívott és a fekete golyót ő húzta. Egy hónap múlva kellett volna magát megölnie és ő azért követte el a csalást, hogy ezt a hátralevő kis időt kellemesen tölthesse el.

— **Tűz egy tölténygyárban.** Budapesti tudósítónk jelenti: Ma délután *Weisz* Manfréd tölténygyára fémosztályának tetején tűz ütött ki. A sűrű füstgombolyag láttára a gyárban nagy pánik támadt, mert azt hitték, hogy robbanás fog bekövetkezni. Az egész gyár nagy tűzoltó készsége kivonult az oltásra s így a tüzet egy órai erős munka után sikerült lokalizálni.

— **Rendőrok merénylete az órszobában.** Csunya ügy foglalkoztatja a budapesti főkapitányságot. Néhány nappal ezelőtt, éjjel két leány haladt végig az Andrassy-uton. Néhány fiatal ember melléjük szegődött, erőszakoskodtak a leányokkal, ebből botrány támadt és két rendőr a leányokat előállította a VI. kerületi kapitányságra. Itten, a leányok feljelentése szerint, a két rendőr erkölcstelen merényletet követett el ellenük. A rendőrség azonnal szigorú vizsgálatot indított és a rendőrorvosi vélemény szerint az egyik leányon feltétlenül megállapítható, hogy erőszakot követtek el ellene, mely előtt még érintetlen volt. A rendőrök tagadják a terükre rótt cselekményt, azonban a vizsgálat eddigi eredménye azt látszik bizonyítani, hogy a leányok panaszja megfelel a valóságnak. A főkapitány ma kijelentette, hogy a vizsgálat befejezése után felfüggeszti a rendőrököt és megindítja ellenük az eljárást.

— **Jaulus Morini verekedése.** Kolozsvárott két orfeum is működik: *Jaulus Mór* (*Aradon Morini*) és *Grünau* Poldi orfeuma. A konkurrensok a minap nagyon össze találtak veszni, a minnek a vége verekedés lett a Mátyás királytéren. Az „Előre” így ír erről a harcról: „Holdvilágos bűvös éjjel történt. A Mátyás királytéren. A két orfeumtársulat közös elhatározással előadást tartott. Bohózatot adtak elő. A bohózat címe ez volt: „A konkurrensia” vagy „Két dudás egy csárdában”, azaz „Retur Galiciába”. Az előadás nagyon kedélyes volt. Például Grünau izommutatványokat végzett és lejátszotta egész skáláját a fogcsikorgatásnak. Jaulus az Anonimus szerepét adta s közben megfordított héber nyelven átkokat szórt Grünau fejére, a miket aztán a kis Bodrogi leszedett és graciózus mozdulattal Jaulus orfeum-családjá közé hintett. Szóval nagyon jó volt a bohózat. A hölgytagok az Európa-kávéház terraszáról élvezték az előadást és mint a rómaiak idejében, biztató „ne hagyj magad” felkiáltásokkal élénkítette ki-ki a maga himpárját. A kifejezések, a bókók, a miket a két direktor egymásnak ajándékozott, az „Aljas szitkok” című artistaszótárból kerültek ki s igen előkelően hangzottak. Nagy verekedés támadt, aztán elvonult a társaság a kávéházakba, a hol sokáig tárgyalták az esetet.” Azt mondják: Jaulus Mór Morini sokat adott, de neki se maradtak adósai az ellentárból.

— **A szegedi törvényszéki betörés.** Jelentették, hogy a szegedi törvényszéken betörtök az ügyész és a vizsgálóbíró szobájába és onnan több bűnjelét elloptak. Mint Szegedről jelentik, a rendőrség az éjjel letartóztatta *Saralov Grossmann* Sándor volt ügyészé házimunkást. Ez a Saralov lopásért hosszabb ideig ült a szegedi törvényszék börtönében s szokás szerint szolgái munkára használták. Saralov mindössze néhány nap előtt szabadult ki a börtönből. A rendőrségnek erős a gyanuja, hogy ő követte el a betörést. A letartóztatás hosszú hajsza közepette történt. A rendőrség minden épkezláb embere razzitát tartott az éjjel. Bejárták a rejtékhelyeket, a zugkorcsmákat, a csavargók kedvence tartózkodási helyeit. Amint az egyik korcsmába benyitottak, két ember fölugrott az asztal mellől s a hátsó ajtón keresztül futásnak eredtek. Az egyiket rögtön nyakoncsípték, de a másikat csak jó félórai hajsza után sikerült elfogni. A rendőrségen hamarosan rájuk ismernek. Az egyiket Saralov Grossmann Sándornak hívják. A másik Kósa Viktor utazótolvaj. Mindketten tagadják, hogy ők lennének az ügyészéki betörés tettesei.

— **Birtokcsere.** Az elmúlt héten Aradon a következő birtokváltások történtek: *Keresztury* Mihály és neje eladják az aradi 7503. sz. tjkvben felvett Baros Gábor-utca 8. sz. házat 5600 koronáért *Verebélyi István* és nejének. — *Kalaosky* Sándor és neje eladják az aradi 50. sz. tjkvben felvett B) Választó-utca 9. sz. házat 6400 koronáért *Szuparits Antal* és nejének. — *Tóth Ferenc* eladja az aradi 2755. sz. tjkvben felvett Temető-utca 18. sz. házat 1200 koronáért *Tóth János* és nejének. — *Buza István* és neje eladják az aradi 7113. sz. tjkvben felvett ingatlant 3200 koronáért *Barabás Ferenc* és nejének. — *Mossóty István* elad az aradi 7370. sz. tjkvben felvett háztelkekből 312 négyszöglet 673 koronáért *Domokos István* és nejének. — 156 négyszöglet 487 kor. 53 fillérért *Szegedi Ferenc* és nejének. — 156 négyszöglet 487 kor. 50 fillérért *Kovács György* és nejének. — 312 négyszöglet 735 koronáért *Lump Jakab* és nejének. — *Weisz* Markusz eladja az aradi 7290. sz. tjkvben felvett *Verebélyi-utca* fekvő 197 négyszögöl üres telket 7750 koronáért *Ráskai Miksának*.

— **Vendéglátóvétel.** *Novotny* Lajos a *Gambinus* sörcsarnokot átvette s ma, a hó 25-én ünnepélyesen megnyitja.

— **Pöstyén fürdő.** Jellemzően érdekes, hogy a pöstyéni vendégnévsor évről-évre mintegy kétszerannyi külföldi, mint hazai nevet tartalmaz. A külföldiek szívesen keresik fel ezt a csodás hatású fürdőt, amelynek azt az előnyt is megadta a természet, hogy forrásainak rendkívüli ereje, a legmegátalkodottabb kételkedést is eloszlatva, számtalan külső formában is megnyilatkozik. Mily meglepő látványt nyújtának pld. a Vág medre alatt is végighúzódó hatalmas hévíz- és iszapmedencéből a folyó bideg

hullámai fölé, télen, nyáron feltörő forró gőzök. Érdekes továbbá laikusnak és hozzáértőnek egyaránt a fakadó források roppant magas hőfoka, mely Pöstyént abba a kiváltságos helyzetbe hozza, hogy tetszőleges hőmérsékletű fürdőket minden mesterséges melegítés nélkül nyújthat.

— Szilágyi és Diskant miskolci gépgyáros cég kitűnő, könnyűszerkezetű és víznyomású szőlőszőlőre, valamint legújabb „Villam” központfutó bogozó és zuzógéjére felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelendő különösen a cég által feltalált és készített „Kossuth”, „Kincsem” és „Hegyalja” borsajtók, nemkülönben a nagy üzemi sajtóláshoz készített Rákóczi „kettős kosaru” sajtók, amelyeknél a régi világ fából készített sajtója nagyszerűen egyesítve van a legújabb technika vívmányaival. A sajtók felső része acél, a sós része faszekeret. Ennél fogva a must sehol sem érintkezik a vasrészekkel, hanem csak a fával, a mi a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, 1902. évi egri és pozsonyi II. mezőgazdasági országos és az 1906. évi nagyváradi kiállításon, a cég borsajtói első díjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve, az 1907. évi pécsi kiállításon aranyérem és díszoklevéllel. A cég izléses árjegyzékét kívánára minden érdeklődőnek megküldi. 2539

— Széplők és májfoltok ellen használjon eredeti Kárpáti-féle Benzoetej-crémét és Benzoetej-szappant. Kapható a készítőnél: Kárpáti János gyógyszerárában Arad, Boros Béni-tér 15. szám. 898

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

4 kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vess- és hólyagbajoknál, köszvényes, csukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkezelőben vagy a Szinye-Lápolyán

Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudasbányánál 6.

TARKASÁGOK.

(A görög isten.) Egy fiatal tanár a vakációban tanít most egy bukott diákot. A fiu a történelemből bukott meg, tehát abból kell erősen tanulnia. A görögök történeténél tartottak éppen és a tanár megkérdezte:

- Tudna nekem egy görög istent mondani?
- Hogyne.
- Például.

A fiu gondolkozik:

- Például Herakles és Prometheus.
- Oh, hiszen azok csak félistenek.

— Igen ám, — feleli a fiu — de két félisten az egy egész.

(Az adósság.) Kovács ur sokáig udvarolt szive bálványának, de a papa nem akart hallani arról, hogy házasság legyen a dologból. Már városzerte arról suttogtak, hogy a fiatalok apai áldás nélkül lesznek egymáséi.

A szerelmes ifju végre is bátran a papa elé állott és így szólt:

— Én komolyan szeretem az ön lányát. Kérem, adja nekem a kezét.

Az apa gondolkozott, azután ezt felelte:

— Hiszen nekem nem volna kifogásom elene, de az aggaszt, hogy önnek anyai az adóssága, mint a haja szála.

Kovács ur ekkor levette a kalapját és a fejére mutatott:

— Hiszen látja, hogy teljesen megkopaszodtam.

(Mérnök a lovon.) A most folyó gyakorlatokról érkezett haza egy aradi mérnök, aki mel-

lesleg tartalékos tüzérhadnagy. Elmondta, hogy egy nagyon haragos kapitánya volt, aki szörnyen gyűlölt minden intelligens embert.

— Az én lovaglásomban mindig talált valami hibát. Egyszer az volt a baja, hogy nagyon előrehajolok a lovon, egyszer pedig az, hogy erősen hátra hajtom a hátamat. Amikor már nem tudott semmi elfogadható kifogást kitalálni, akkor így kiáltott rám:

— Hallja, hadnagy ur, azért hogy maga mérnök, azért nem mészaj magának úgy ülni a lovon, mintha egy szétnyitott colostokk volna.

(Az idő és a tyukszem.) A száraz idő módfelett aggasztja most a gazdákat. Egy aradmegyei gazda az időről beszélgetett egy hivatalnokkal s megkérdezte tőle:

— Mit gondol a tekintetes ur, lesz-e eső?

A hivatalnok fölnevet az égre, azután a saját lábára pillantot és nagy bölcsen kijelentette:

— Nem lesz.

— Honnét gondolja a tekintetes ur?

— A tyukszememről. Ha az nem fáj, akkor nem lesz eső.

— Osztán most nem fáj?

— Nem.

A paraszt ekkor óvatosan, de biztosan a hivatalnok lábára tapos, amire ez felordít:

— Miért volt ez?

— Azt akartam kérem, hogy eső legyen.

MULATSÁGOK.

(=) Népünnepély a ligetben. Az augusztus elsejei népünnepély iránt, melyet az aradi könyvnyomdászok rendeznek a városligetben, nagy érdeklődés mutatkozik. A rendezőség mindent megtesz arra nézve, hogy a közönség jól szórakozzék a népünnepélyen. Kerékpár-körző, kutyaverseny, kabarét rendeznek. A kabaréban a legkitűnőbb számokat adják elő a legjobb szereplőkkel. Azonkívül egy fővárosi művészt is szerepeltetnek. A tombola-játékban minden belépő ingyen résztvehet. Minden tombola-szám nyer. A népünnepélyre — amelyen a szegedi katonazenekar és egy helybeli elsőrendű cigányzenekar játszik — a belépő-díj ötven fillér. Este zártkörű táncvigalom lesz, melyre a rendezőség a meghívókat már szétküldte. Ezúton kéri a rendezőség azokat, akik meghívót még nem kaptak, de arra igényt tartanak — jelentsék be azt bármely nyomdában, vagy a rendezőség tagjainál.

(=) Felülfizetés. A lippai keresk. alkalmazottak 1909. július hó 18-án tartott népünnepélyén a következők voltak szívesek felülfizetni: Grósz József, Misits Konstantin dr., Zsigmondovits István, Neuman Testvérek (Arad), Hoffman József (Bpest), Leopold Rosenzweig & Söhn (Wien) 10—10 kor., Schwartz János 6 kor., Liliom Vászón vállal. (Wien), Kellner Albert (Bpest), Mairovitz Mór és fia (M.-Radna), Färber Lajos (Arad), Hunyadi és Ferdinánd (Arad), Lichtman és Erdensohn (Bpest), Oblat Testvérek (Bpest), Singer Dávid, Biernedek József, Klepp Miklós, Ihm János, özv. ifj. Tretter Nándorné, A. G. Goldschmied & C. (Wien), Haubert Nándor (Hosszuszo) 5—5 kor., Liptai Kálmán 4 kor. 40 fill., Straus Ernő, Konstantin Sándor, Bodoki N. dr. (M.-Radna), Dragu N. dr., Kerekes Vilmos, Eisele János 4—4 kor., Huszáreck György 3 kor. 80 fill., Wingeron Miklós 3 kor. 60 fill., Baán Árpád 3 kor. 40 fill., Hepp Gyula 3 kor. 20 fill., Munk Mór és Trs utódai (Bpest), Pauncz Sándor (Bpest), Georg Schicht A. G. (Aussig), Gebrüder Fuchs (Wien), Daniel Haas (Wien), Csasnek és Fink (Temesvár), Szántó Lajos (Bpest), Schwartz Jakab, Lannert György, Wingeron József, Hirschman Ignátz, Josef Kober (Wien), Straus Samu 3—3 kor., Szavits Aurél 2 kor. 80 fill., Huszáreck Ágoston 2 kor. 60 fill., Schranzinger N. 2 kor. 60 fill., S. Kohn (Wien), Hungaria Ernyó gyár r. t., S. Heit (Wien), Robert Frohn Sohn (Wien), Sándor Testvérek, Karl Mekiska (Littun), 2.50—2.250 kor. Ghrasik N. 3 kor., Szhojd N., Steiner János dr., Zundler N. (T. Hidegkut) 2.50—2.50 kor., Wolitzer és Laub (Bpest).

Weinberger M. Miksa (Bpest), Hoffmann és Rosenberg (Bpest), Móriéz Mocsári (Wien), Berger Lipót (Arad) 2—2 kor., Eigenhäiser Péter 60 fill., Weil Márton (Arad), Deutsch Rezső (Sistárovetz), Schork Róbert, Michelbacher N., Spitzer Jakab, Schwarcz Adolf 2—2 kor., Schönbauer József és Lip t 1 kor. 80 fill., Halik Aurél dr. 1 kor. 60 fill., Pék Imre, Nepp György, Dobos Ignátz dr., Mittelmann Armin (M.-Vásárhely) 1.40—1.40 kor., Weisz Vilmos, Szemző N. (Arad), Kaufman Lajos, Deutsch Dezső, Kovacs János 1—1 kor., Ingerl Alajos, Schumersch Károly, Zeitler Lajos 80—80 fill., Hirschmann Jakab, özv. Folez Juliána 60—60 fill., Glaub János 50 fill., özv. Mesznerné, Grünberger Adolf, Avramescu N. dr. (M.-Radna), Baán N., idsb. Ingerl N., Wilimski N., Strausz N., Popovics Ranko 40—40 fill., Neiz Lajos, özv. Treter Nándorné 50—50 fill., Stelczel N., Brunner Endre 20—20 fill., Szab. Osztr. Magy. államasutttársaság (Bpest) 5 kor., Gölcz Ádám (T. Ujfalu) 2 kor., Huzly István, Bondy & Comp 10—10 korona. 2731.

(=) Felülfizetések. A soborsini önkéntes tűzoltóegyesület legutóbbi nagyszerű multságán, amelyet folyó hó 11-én tartottak meg, a következők fizettek felül: kéthelyi Hunyady Károly gróf 47 kor., Hunyady Ferenc gróf 7 kor., Zserdik Rigobert, Seidner Bernát és Fia 10—10 kor., özv. Mocsanyi Sándorné 5 kor., Volk József 3 kor. 40 fill., Simon Lajos 3 kor., Murády Árpád dr., Kulász Lipót, Roth Mór, Adler Andor, Horváth József 2—2 kor., Bagár Emánuel 1 kor. 40 fill., Seidner Márton, Fürst Simon, Klein Lőrinc, özv. Mágye Konstantinné, Faskerty István, Jalgoczi Antal, Trippa János 1—1 kor., Teodorovics Nikodém 60 fill., Arnold Jánosné 40 fill., Hirschmann Márk 1 kor., özv. Wendrinszky Jánosné, özv. Peska Józsefné, Bendl Mária, Untersberger Mária, Potyánszky Titusz, Wendrinszky Oszkár, Krause Béla, Gottlieb Ferenc, Horváth Antal, Doszpod Mihály, Szabó Péter, Vlád Gergely, Klein Ferdinánd, Fein Oszkár, Róth Vilmos, Kornis Armin, Pintér Ferenc, Németh Lajos, Paulovits Mihály, Kovács Antal, Lábás Viktor, Csibos András, Groszmann Kálmán, Schlick József, Nagy-pogrányi Ida, Madinka Fülöp 40—40 fill., Kandler Anna 20 fill., László Lajos, Kövér Ilona, Tonner Mária, Grund Katalin, Warró Károly 40—40 fill., May Sándor 20 fillér. Összesen 118 korona 60 fillér. 2728.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A II-ik kerületi jótékony fillér-asztaltársaság folyó hó 25-én délután 5 órakor saját helyiségében, Fácán-utca 7. szám alatt Donawel Fülöp vendéglő helyiségében tartja meg havi választmányi ülését, felkéri a t. választmányi tagokat, miszerint fontos ügyek elintézése végett okvetlen megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

(*) Kirándulás a déli Kárpátokba. Az aradi turista egyesület augusztus hó 6—10-én, három napra terjedő nagyszabású társas kirándulást rendez Erdélybe. A szép kirándulásra, melynek alább közzölt változatos és eleven programja sok élvezetet ígér, felhívjuk a kirándulás kedvelő közönség figyelmét. Indulás Aradról aug. hó 6-án (péntek) este 7 órakor gyorsvonattal, Piskire érkezés este 10 órakor. Innen indulás aznap este 11 órakor, Vajdahunyadra érkezés éjjel 12 órakor. Itt meghálás. 7-én reggel 7 órakor reggeli, 8 órakor a vasgyár, vasöntőde és a lovagvár megtekintése. 11 órakor ebéd. 12 órakor indulás vonattal Retyisóra. Innen rövid séta párti a gyalári kisvasut megállóhelyig és indulás kis vasutal a sodrony kötélpálya és a gyalári vasbányák megtekintésére. D. u. 4 órakor uzsonna és 5 órakor indulás Retyisora állomásról vissza Vajdahunyadra és innen rövid tartózkodás után Piskire. Piskin vacsora. Este 11 órakor indulás Petrozsénybe, érkezés 8-án reggel 4 órakor. Itt pihenés reggel 8 óráig a Wagner-féle szállodában. Reggelizés után 9 órakor a petrozsényi szénbányák és szénosztályozók megtekintése. 12 órakor ebéd. D. u. fél 3 órakor indulás kocikkal a festői Szurdok szorosba, — átkelés a román határon — itt uzsonna. Este 6—7 órakor kocikkal visszaindulás a vendéglőbe. Vacsora. Meghálás. 9-én, reggelizés után 10 órakor kirándulás vonattal Bólibarlangba. Erkezés negyed 11 órakor. Kirándulás a Banica patak

Divatos füzők és különlegességek

ugy készen, mint
méret után a leg-
jobbak készülnek

Pilcz Irma

fűzőkészítőnél

ARAD, Deák Ferenc-utca 2. szám.

A vidéken lakó hölgyek kérjenek mértékveteli utasítást.

vizeséseihez, a Cetatea festői völgy szakadékaikhoz és a Rossia-Lessia hegy lábánál levő kis erdőben ebéd és ebéd után d. u. 6 óráig táncol egybekötött nyári mulatság. 6 óráig indulás Piskire. Piskin vacsora. Erkezés Aradra 1-én reggel 5 kor, — esetleg gyorsvonattal reggel 8 órákor. Részvételi díj személyenként egyesületi tagnak 44 korona, nem tagnak 50 korona. A részvételi díjban befoglaltatik: az összes vasuti és kocsis költség, étkezés és elszállásolás költségei. Tekintettel arra, hogy ezen kiránduláson legfeljebb csak 40 személy vehet részt s erre a mai napig már 28-an jelentkeztek, felkérjük az egyesület tagjait, hogy részvételüket az egyesületi irodában, (Vas szálló) avagy Kerpel Izsó könyvkereskedőnél kitett íven mielőbb bejelenteni sziveskedjenek, mert bár a jelentkezési határidő aug. 2-ára van kitűzve, — megfelelő számú jelentkezés esetén az iverk lezártnak.

(*) Kirándulás a „kladovai“ völgybe. A független Good Templar-rend aradi 25. sz. kitarítás páholya augusztus hó 1-én, vasárnap, kirándulást rendez a kies fekvésű kladovai völgybe. A kiránduláson részt vesznek az aradi nő-tisztségviselők egyesületének tagjai is. Ennivalót mindenki visz magával. Részvételi díj 1 korona 60 fillér, melyben az utiköltség, délutáni uzsonna s podgyászvitel-díj befoglaltatik. Alkoholmentes italokról gondoskodva lesz. Résztvenni óhajtok Kerpel Izsó és Weisz Leó urak papirkereskedésében jelentkezhetnek legkésőbb folyó hó 28 ig.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az álomital. Budapestről jelentik: Néhány hónappal ezelőtt Kargel Szilviusz diszitő és Reznik Károly kárpitos egy Práter-utcai vendéglőben mulatott. Egész nap ittak Kargel költségére. Már kaptosak voltak mindketten, amikor Kargel Szilviusz néhány pillanatra elhagyta a vendéglői helyiséget. Visszatérése után tovább ittak, de Kargel már csak egy pohár bort hajtott föl, mert — mint ahogyan később állította — különös ize volt az italnak. Néhány pillanat múlva a rosszullet lepte meg Kargel Szilviuszt, azonnal fizetett azzal, hogy hazamegy. Reznik barátságosan ajánkozott arra, hogy hazakiséri. Így is történt. Alig hagyták el azonban a vendéglőt. Kargel elveszítette az eszméletét s attól kezdve mitsem tud a történetekről egészen addig, amíg meg nem találták. Ez pedig csak vasárnap történt meg. A Népligetben, egy bokor alatt akadtak rá Kargelra, aki, mikor magához tért, azt a kellemetlen tényt állapította meg, hogy az erszénye és az órája hiányzik. A hosszú álomból felébredt ember úgy gondolta, hogy valami altatóport itatott vele Reznik s. hogy ő volt az, aki tehetetlenségét kihasználva, kifosztotta. Ennek a gyanujának a rendőrségen is kifejezést adott, mire megindították ellene a nyomozást és Rezniket letartóztatták. Az ügyesség rablás címén vádat emelt a kárpitos ellen, ez körömszakadtáig tagadta a bűnösségét. Tagadásával szemben nem is volt bizonyíték, mire a büntető-törvényszék vádтанácsa megszüntette az ellene folytatott eljárást.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 24.

Amerika ¼-el olcsóbb. Kínálat, vételkedv mérsékelt. 10 ezer mm. 20 fillérrel olcsóbb.

As árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1916. májusra	7.05—7.06	7.03—7.04
Buza 1919. ápr. isra	13.60—13.71	13.58—13.59
Buza 1909. októberre	13.90—13.91	13.86—13.87
Rozs 1909. októberre	9.89—9.89	9.86—9.87
Zab 1909. októberre	7.64—7.63	7.65—7.66

Zárul 5 órákor.

Utőtőzsde üzletlen.

Vese és hólyagbajknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő és főnyéképődésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. — Aradi főerakat POLLÁK JÓZSEF cégnél, József főherceg-ut II. 5888

Augusztus 1-én,

vasárnap lesz az aradi nyomtások által rendezendő nagy népiünnepélye, ahol versenyek, kabaré, tűzjáték stb. és este táncvigalom lesz. A népiünnepély a városliget összes helyiségeiben lesz megtartva.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1909. július hó 25-én:

Délután 3 ½ órákor mérsékelt helyárrakkal:

Az erszéyleány.

Operette 3 felvonásban. Irta: B. Buchsinder. Zenéjét szerzette: G. Jarno. Fordította: Revész Ferenc. A verseket Országh Bertalan

S Z E M É L Y E K:

Hik József	Mártonfi R.	Reutern, lovag Szabó L.
Gróf Loebea	Polgár S.	Földessy Faludy K.
Gróf Sternfeld	Ditrői Mór.	Lang, erdősz Várday Jenő.
Josefine	Kun Irén.	Krisztina Sz. Rontay B.
Othegraven	Benkőné.	Wal, erl Péter Leóvey Leo.
Gróf Kozonitzki	Kertész D.	Miska H. Fekete A.

Kezdete délután 3 és fél órákor.

Este 8 órákor, rendez helyárrakkal

Fényes kiállítással

Az ember tragédiája.

Dramai költemény. Irta: Madách Imre. Szíre alkalmazta: Paulay Ede. Zenéjét szerzette Erkel Gyula.

S Z E M É L Y E K:

Rafael	Kun Irén	2-ik demageg Polgár S.
Gábor	Kö, őss: Jucl	1-ső a Lépből Kulcsár L.
Mihály	Zalay Margit.	2-ik a népből Várnai Jenő.
Lucifer	Deliy Lajos.	Atréni polgár Faludy K.
Adam	Kezdtler Ede.	Catulus Mártonfi R.
Eva	Kapólnay J.	Pét r apostol Hunyady J.
A föld szel eme L. di-zlay J.		Helene Novák Irén.
Rabszoga	Ditrői Mór.	Boszorkány Benkőné.
1-ső demageg	Leóvey Leo.	Tanítvány Kertész D.

Kezdete 8 órákor

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utos 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. július 25-én, vasárnap:

1. A szülemelő bajnok. Komikus. — 2. A tudomány áldozata. Életrajz. — 3. Modern festő. Bohózat. — 4. Látogatás Biscoaban. Természet után. — 5. Eladó automobil. Komikus. — 6. A cowboyok életéből. Természet után. — 7. A tuoregek. Természet után.

8. A zsarnok vége.

Dráma. Irta Le Faure. Éadják: Duquesur ur, Demoz k. a. a Rejane-színház tagjai. Monteaux ur a Vaudeville tagja.

Előadások délután 3 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

A népiünnepélyünkön közreműködő igen tisztelt hölgyeknek, valamint a védnökséget elfogadott uraknak hálás köszönetünket nyilváníttuk.

Egyben nem mulaszthatjuk el Kelli László urnak is szives és önzetlen fáradságáért köszönetünket nyilvánítani

2731

A lippai kereskedő ifjak rendező bizottsága.

Üzletmegnyitás.

Mély tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a Vadászkiirt Kovács és Novotny-féle társas cégtől megváltam és átvettem a Forray-utcában lévő

„Gambrinusz”

éttermet és söresarnokot, amelyet a mai napon ünnepélyesen

2732

megnyitottam.

Amidőn nagybecsű vendégeimnek az eddigi irányomban tanúsított szives jóindulatukért legmélyebb köszönetemet nyilvánítom, vagyok további kegyes pártfogásukat kérve

Mély tisztelettel

Novotny

a Gambrinus sörcsarnok tulajdonosa.

Van szerencsém a nagyérdemű

gazdaközönségnek

a cséplési idényre

kölcsön-zsákjaimat és

kölcsön-ponyváimat

legolcsóbban számítva felajánlani

Domán Ignác,

ponyva- és zsákkölcsön-üzlet

Arad, Hunyadi-utca 2 sz. Telefon 91.

Teljes tisztelettel:

Szilágyi és Társa

ARAD, Boros Béni-tér 22. sz. (Goldschmidt-ház.)

2613

556. TELEFON 556.

Aradváros belterületén házhoz szállítunk: 100 kgr. kőmentes. darabos meszet ... K. 3-20 árban. Teljes kocsirakomány megrendelésénél fenti árból 10 százalék engedményt nyújthatunk, miután kartellen kívül állunk.

Naponta többször frissen pörkölt kávé

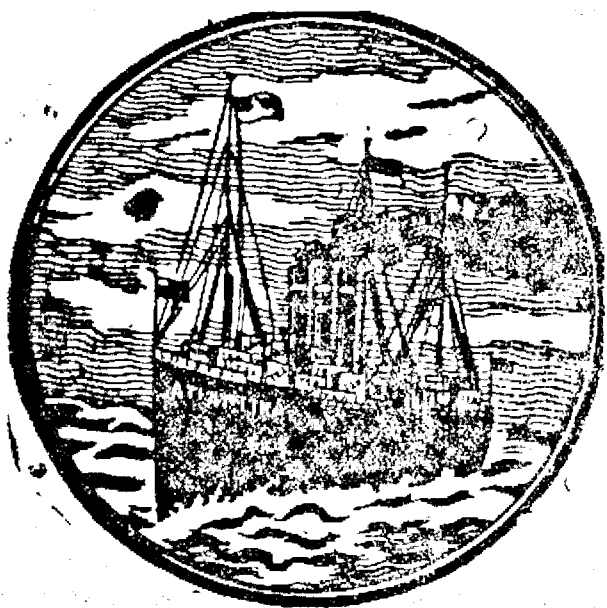
fűszer és illatszer KÁROS
SZAGÁTÓL mentesen

Csakis az

Atlantika

kávé és tea behozatalnál
kapható.

Villanyüzemű kávépörkölőnk mű-
ködésben látható a kirakatban.

Arad, Andrassy-tér 20 Fischer Eliz-palota.
Városi és megyei telefon 609.

Nagy választék

Lemez és vas zománcozott
Főzőedények,
Háztartási cikkek,
Konyha felszerelések,
Szőlőművelési eszközök,
Mindennemű szerszámok,
Gép és ipari cikkek,
acél, nikkel és sárgaréz áruk

és mindennemű

Vas árukban

Kérjük szíves megbízásait, melyek
gondos kiszolgálásá-
ról és jutányos számi-
tásáról biztosítjuk.

Kitűnő tisztelettel

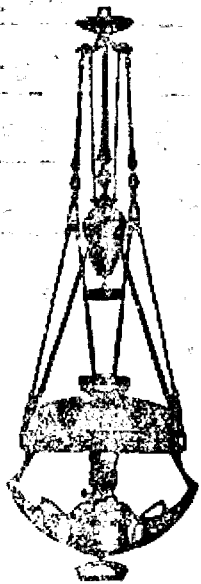
1451

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

Üzleti berendezésünk és
állványok f. évi július hó elején
mérsékelt áron eladó.

Tulzsufóit raktár miatt

mélyen leszállított árakban kap-
hatók legújabb és legizléseőbb
üveg, porcellán és mosdó-
készletek. Nagy vá- függő és
laszték asztali lámpákból

Legjutányosabb forrás 2051
figurális dísz tárgyakból.
Legjobb minőségű china- és al-
pacca-ezüst dísz tárgyak, ugyszin-
tén elsőrendű evészközök.

Képkerekekől

óriási választék, több mint 400
új iz éses minta van állandóan
raktáron.

FISCHER MÓR, Andrassy-tér 20. szám
Fischer Eliz-palota.)
Megyei és városi telefon szám 568.

1080

Legjobb fűtő ital

MATTONI FELE
GIESSHÜBLER
SAVANYÚVIZ

1000

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.
Telefon 294. sz. Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellené-
ben válaszolunk.

1909. július hó 24.

Keresünk:

Aradra: 2, a német levelezésben teljesen
jártas irodistanót, 1, a helyi viszonyokat ismerő
fűrészt, 1 festék-szakmabeli segédet és 2 ta-
noncot.

Vidékre: nagyobb vállalathoz irodai gyakor-
nokot, 1 hosszabb gyakorlattal bíró manu-
faktúra segédet továbbá 1 fűszer, rőfös és rövid,
2 vas és fűszer, 3 vegyes, 1 kézmű és 1 első-
rendű divat és cipő szakmabeli magyar, román
és részben német, tót és szerb nyelvismerettel
bíró segédet és 2 tanoncot.

Alánunk:

női kereskedelmi alkalmazottakat, kik az
Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tan-
folyamát sikerrel végezték, 1 utazói vagy
raktárnoki állás betöltésére ügyes, komoly, az
ital szakmában is jártas fiatal embert, továbbá
4 fűszer és csemege, 4 vegyes, 1 kézmű, 2
rőfös és divat és 3 fűszer és rövidáru szakmabeli
segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. 321 igazgató.

nyaraló és A fürdőző kö- zönség szíves figyelmébe!

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Blicher: Erősebb az életnél. Gömbösné:
Az uriaszony. Heyermans: Remény. Ujvári
Péter: Az új keresetény, A francia forra-
dalom. Szomaházy: A méltóságos asszony lo-
vagjai. A százhusz éves asszony. Schäffer: A női
betegségek okai és elkerülésük módjai. Co-
nan: Rejtelmes történetek. Gárdonyi: Mi erő-
sebb a halálnál? Szomaházy L.: A gyer-
gyóvári hadjárat. Szikra: A hét szilvafa
árnyában. Crawford: Arethusia. Prém J.:
A képzőművészetek története. Tábori: Bün-
nös nők. Földes: Hivatalkok urak, Nagy
Irma: A szerelem színháza, Farkas Imre:
Tűnő évek, Blasco J.: Május virága, Aszlányi D.:
Életünk és nemünk, Maritimus: A nagy háború,
Pemberton: Vezércsillag, K. J.: Lawn-Tennisz,
Friedländer: A művészetek, Károlyi gróf:
Amerikai utam, Vince F.: Ahmed Raszim.

Németben: Zobetitz: Die Kronprinzenpassage,
Wolzogen: Erlebtes, erlauschtes u. erlogenes.
Boy Ed. Ida: Um ein Weib. Villinger: Zenz.
Rosengren: Der grosse Unbekante. Meriman:
Schloss Osterno. Grabein: Das stille Leuchten
Zobetitz: Ein Schlagwort der Zeit. Wilbrandt:
Familie Roland. Der Sanger. Franzos: Unge-
schickte Leute. Sutcliff: Ein Opfer der Justiz.
Wengerhoff: Der andere Tag. Gabelenz: Das
Glück der Jahnings. Wildbrant: Fesseln, Vater
Robinson. Robicsek: Richtet nicht. Höcker:
Prinzgemahl. Wildenbruch: Lukrezia. Höcker:
Fräulein Doktor. Heyse Paul: Gegen den Strom.
Bauer: Wahre Schönheit.

Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill, vagy köte-
tenként fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,

vagy fizetként 14 fill.

Valverde: Paraguay tánc, Jakobi: Jánoska.
Kondor: Csipkerózsza ringó ága, Bodrogi: Ká-
rog a holló a jegenyén, Baka-Baitz: Herkules-
fürdői emlék, Dr. Rózsa: Megjöttek a fec-
kék, Dóczy: Légy az enyém, Ormay: Di-
csértessék, Szóhner: Huszonnégy szál fehér
rózsza. Szirmai: Táncos huszárok. Fráter:
Templomban. Baumann: Tiz koplé. Hertzka:
Anonymus, Villamos kalauz, A maflasarkon. Fall:
Az elvált asszony. Curtis: Sorrentói emlék,
Heidelberg: Álom. Haller: Im Siegesflug. Sang u.
Klang I—IV. Zerkovitz: Holdvilág-nóta.

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése.

KERPEL IZSÓ,

981 könyv-, zenemű és papír
kereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis **Schicht szappanával**

Tisztítsunk. E szappan értékedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségesitétik.

V. 5824

**Steckenpferd-
Liliomtej-szappan** 767

**Legfinomabb a bőrnek,
valamint nyári pattanások ellen!**

— Mindenütt kapható. —

20698—1909. SZ.

Hirdetmény.

Ertesítjük az érdekelt közönséget, hogy a borhamisítás és hamisított bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1908. évi XLVII. t. c. 14. §-ában előírt bornyilvántartás vezetése tárgyában folyó évi május hó 28-án 64200—VIII. 2. szám alatt kiadott rendelet 2. pontja értelmében a bornyilvántartási füzet vagy könyv az illetékes községi előljáróság (városban a polgármester vagy helyettese) által le kell bélyegeztetni.

Arad, 1909. július 2.
A városi tanács.

Paraffin a magya nemében

RUSZANDA

GYÓGYISZAP-FÜRDŐ

Melencém (Torontál vármegye, Délmagyarország)

Nyitva minden évben május hó 14-től szeptember 14-ig. Összekötte vasuti vonattal, posta és távirat állomással. Fürdőben hírneves orvosok rendelkeznek. Biztos speciális hatással bír: köszvényben, idült ízületi rheumában, a scrophulosis minden alakjában, minden kenőgyógyomódnak ellenálló bőrbetegnek psoriasis és prurigóban szenvedők, rendellenes vérzésben szenvedők és idegbetegyek. Csontbántalmaknál, Caries Necrosis-nál a leghíresebb nemzetközi fürdőkert felülmúlja. Az idült lues bántalmaknál biztos hatással bír. — Lakóházak négy modernül berendezett szállodából, 74 szobából állanak. Kitűnő jó konyha, vendéglő, ételek és italok, zene, zongora, tekepálya, tekeasztal, virágos és aranyas park padokkal áll rendelkezésére a fürdővendégeknek. — Közlekedési felvilágosításokat és prospektusokat kívánunk és díjmentesen **Piper** 5894 Kamembó fürdőgyivő szolgáltat.

Engelhardt-féle

Chassalla Sandalok

hölgyek, urak és gyermekek

részére 2095

tennis cipők

kizárólagosan

Weinberger János cipő áruházában kaphatók.

Papirkalapok

minden színben kaphatók

Pichler Sándor

papirkereskedésben

Arad, Szabadság-tér 1.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. 951

Braun Miksa

Telefon 594. ARAD, Boros Béni-tér 1.

Kender, len- és jutaáru-kereskedés.

Raktáron nagybani és viszonteladásra: kender, len és tarpaulin

gabona-zsák,

vizmentes és nyers ponyva, szalmazsák, lópokróc, csomagoló vászon, zsinag, továbbá gazdasági kötéláru, zsák-zsinag, szállóköte és szürke fonal. 2603

Zsákkölcsönző-intézet.

Használt liszt- és korpa-zsákok vétele és eladása.

Arad, szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.

11511—1909. kh.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy Aradon 1909. évi július hó 2. napján elfogott egy drb. tehén és egy drb. borju mint gazdátlan jószág folyó évi július hó 30-án d. e. 8 órakor az óvartéri állatvásártér bejárójánál tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzért eladatni fog.

Arad, 1909. évi július hó 16-án.

Sariot,
főkapitány.

500 koronát fizetek arad. s. l. **Bartilla-** fogvizének használat mellett, füvegje 80 fill. valaha is két fogtájást kap, vagy a szája büzlök **Bartilla A. Srőkőssel,** (E. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható Aradon minden gyógyszerárban, különösen Földes Kelemennél, Deák Ferencz-utca 11. sz. és Rozsnyay Mátyásnál, Szabadság-tér. Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok feljelentés 100 díjaztatnak 504

Átadó

visszavonulás miatt a Thököly Imre-utcában **negyven éve fennálló Landau-féle** 2707 **vegyeskereskedés** mindennemű engedélyekkel. Bővebbet az átadónál.

Julius Lén

életbe lép az új bortörvény!

Bornyilvántartási könyvek

füzetek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papiros, írószer és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308. sz.

Használt ólom

megvételre kerestetik

19723—1909.

Tervpályázat.

Arad szab. kir. város közönsége a közgyűlésnek 17964/456—1909. sz. határozata alapján pályázatot hirdet a felsőtemetőbe vezető bejáró kapu tervének az elkészítésére a következő feltételek mellett:

1. A pályázatban csak aradiak vehetnek részt.
2. A pályázat tervei 1:20 méretben készítendő — plasztikus mintánál 1:10 a méret — azonkívül magában kell foglalnia egy alaprajzot, első, hátsó és oldal-homlokzati rajzot, keresztmetszeti rajzot és végül előmértetes részletes költségvetést is. Tájékoztatóul szolgál még, hogy a kapu nem elzárásra, hanem a bejárás hangsúlyozására szolgál és hogy az építési költség legfeljebb 10000 korona.
3. A névaláírással ellátott pályázati tervek legkésőbb 1909. évi október hó 1-én déli 12 óráig a polgármesternél nyújtandók be. Később érkező pályaművek nem fogadhatók el.
4. A bírálóbizottságot a törvényhatósági bizottság állítja össze.
5. A pályadíj 150 korona az elsőnek és 100 korona a másodiknak. A díjazott tervek a város közönsége tulajdonává lesznek, melyekről szabadon rendelkezik.
6. A bírálóbizottság a beérkezett tervekről 14 napon belül dönt, jogában van azonban a város közönségének, ha a pályázat nem kielégítő, azt részben, vagy egészben visszavonni a pályadíjakat és esetleg új pályázatot rendelni el.
7. A bírálóbizottság döntés előtt az összes pályázatokat közszemlére állítja ki.
8. Mindkét pályázatra ezen szabályzat megállapításai érvényesek.

Arad, 1909. évi július hó 26.

A városi tanács.

Mellékkereset.

Ingyen kapnak urak és hölgyek prospektust írásbeli munkálataikról. Adressenverlag Gruss, Cöln 88. 5771

Hair regenerator

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpaképződés megszűnik, ugyancsak a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 251

Földes Kelemen

gyógyszerésznél.

Uj áruügynökség!!

Bauer és Társa

ált. áruügynökség
Arad, Asztalos Sándor-u. 1.

Bátorkodunk a nagyérdemű vevőközönség és üzletfeleinknek tudomására hozni, hogy több külföldi és belföldi cég képviseletét megszereztük. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a nagyérdemű vevőközönség igényeit minden irányban kielégíthetjük.

BAUER ÉS TÁRSA

általános áruügynöksége
Cégtulajdonos Bauer Béla.

Puskás György

épület- és bútortasztalos
Arad, Kelemen-tér 6.

Elvállal mindennemű szakmába vágó munkákat helyben és vidékre gyors és pontos kivitelben. Szakképzettségem igazolására bátorkodom hivatkozni, hogy évek hosszú során át Czeiler és Szathmáry nagy asztalos gyárában mint vezető voltam alkalmazásban. — Költségvetéssel díjazatosan szolgálok. Meghívásra vidékre odautazom.

Szíves pártfogást kér, kiváló tisztelettel 2504

Puskás György.

Selyemtisztító intézetemet

ajánlom a nagyérdemű közönség figyelmébe, mely a mai kor igényeinek megfelelőleg van berendezve. 2558

Elvállalok mindennemű tisztítást, u. m.:

selyem ruhák, férfi ruhák,

flor, gáz, továbbá fehérnemű, ing, gallér, kézeld, valamint minden szakmába vágó munkát megfelelően végzek. — Vidéki megrendelések 48 órán belül elkészíttetnek.

Stefán József

Arad, Tökölly-tér, a román templom mellett.

Jelzőlog, váltó és tisztviselő kölcsönök

legelőnyösebben eszközöl 1513
Vig Lajos
hitelközvetítő irodája
Arad, Árpád-ter 5. sz.
Városi és megyei telefon 671.

Háziasszonyok b. figyelmébe ajánljuk RUBITS GYULA

fényező és mázoló műhelyét
Szent Pál-utca (Bocskai-tér sarok.)

Elvállal e szakmába vágó mindenféle munkát, u. m.: bútortisztítást, vas- és fa-bútorokban, régi bútorok újrafestését bármilyen stílusban, kávéházi berendezéseket u. m.: asztalok, székek, rác-ozatok, lámpériák, fogasok, csillárok

bronzírozását
éjjeli szekrényeket, mosdókat, fürdőláda-
kat, bármilyen márvány utazatokat ton-
és viasz-munkákat, ton- és frész-salve-
en, majolika utánzatokat, díszítéseket,
moderizált (erezet) bármilyen fautáncza-
tot u. m.: (tölgyfa, diófa, macchagoci, pa-
lezander, jáv. or. cirbi, st.) konyhatere-
ndezéseket, konyha és fürdőszoba falfénye-
zését és festését bármilyen színben,
ajtók, ablakok és portálok, üzletberende-
zéseket a leg jobb és legmodernebb stí-
lusban, jutányos árak mellett készíttetnek.
— Kívánára bármikor a hához megyek.
— Vidéki munkákat is elvállalok. — Be-
szes pártfogásért esedezve, vagyok ki-
váló tisztelettel

2227 **Rubits Gyula**

OLLA

Gummi kö-
lcsönösség
A tudomány mai
állása szerinti be-
bizonyított leg-
jobb létező
Gummi övszer
Kapható az
ország minden
gyógyszertárá-
ban és jobb
drogériák-
ban.

Arca tucatanként
150 4, 6, 8, 10 korona.

Asztalosok helyek kíméletét, Argyesbőcs
és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az
OLLA gummigyár Wien II/194, Praterstrasse
No. 57

Uj vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közön-
séggel tudatni, hogy a Fejsze-utca
I. szám alatti

vendéglőmet

megnyitottam,

ahol is naponta friss sör és jó bo-
rok, u. m.: rizlingi, bakator, vö-
rös és jó asztali borok a legolcsóbb
árak mellett lesznek kiszolgálva.

Jókarban tartott kuglizó-pálya.
Társas összejövetelre alkalmas
helyiségek. Pontos, szolid kiszol-
gálás! 2619

Szíves pártfogásért esd, tisztelettel
Ungureán Viktor I.

vendéglős.

A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a szép üde arc, mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcbőre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arcbőr ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedüli szer, mely 5-6-szori használat után eltávolított kitéseket, pattanásokat, szeplőket, májfoltokat és az arcot hóhérré teszi.
A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schönheits pflege“ nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert.
A MARGIT-CREME, miként azt számos vegytanvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifjú üdeségében tartja meg.

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.
Kapható az egész világon. Ára 1 korona. 461

1902-iki borászati kiállítás EGER: I. díj, díszoklevél és aranyérem.

1906. NAGYVARAD. I. díj, díszoklevél.

SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA
MISKOLCZ.

1901-iki temesvári kiállítás, I. díj, díszoklevél.

Borsajtók.

Legújabb rendszerű kőnyök-szerkesztő „Kocuth“, „Kincsem“, „Hegyalja“ és „Acél-orsó“ a magyar bortermelők legkedveltebb BORSAJTÓI.

Legjobb rendszerű viznyomású (hidraulikus) kettős kosaru sajtók, nagyüzemi préseléshez.

Sajtóink főelőnye: A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Oriási erőfejlesztés! A borköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőszűrők és bogycsók!
„Villám“ legújabb centrifugális és bogycsó gép!

Szilágyi és Diskant gépgyára,
MISKOLCZON.
1907. évi pécsi kiállítás aranyérem és díszoklevél.
ARJEGYZÉK INGYEN! 2537.

1902-iki országos gazdasági kiállítás. POZSONY: I. díj, aranyérem.

Mérték szerinti megrendelések bármely kivitelben gondosan elkészíttetnek. 105

Uj üzlet. Uj üzlet.

Pongyolákat, divatos alakokat, blouzokat, és gyermekruhákat, legolcsóbban kapható

Brüller Lajos

kész női- és gyermekruha üzlete

Arad, Forray-u. Gróf Nádasdy palota.
Megyei és városi telefon 686.

Gyászruhák 24 óra alatt készülnek.

Nagymennyiségű
pléh-pánt
és
maculatura
jutányos áron
eladó

TEGEL

legjobb minőségű első és második osztályú kapható azonnali szállításra bármely mennyiségben az új vágóhid mögötti téglatelepemen. 2733

Nacht Viktor

fakereskedő és téglagyáros.
Iroda: Petőfi-utca 8.
Telefon-szám 324.

9541—1909. sz.
Hirdetmény.
A gyalogutak gondozásáról alkotott 12757-403/884. számú szabályrendelet 5. § a értelmében felhívom a ház- és telek tulajdonosokat, folyó hó 15-től szeptember 15-ig házuk, illetve telkük előtt az asphalt burkolattal ellátott gyalogutak mindennap délután 1 és 2 óra között, a másféle burkolattal ellátott gyalogutakat este 7 és 8 óra között meglocsolatassák, mert ennek elmulasztása esetén az említett szabályrendelet alapján szigorúan büntetetté válnak.
Arad, 1909. évi május hó 5-én

Sarlot,
főkapitány.

Könyvkötészetünkben
egy egyes fiu
tanulónak

3korona kezdőfizetéssel
felvétetik
Bővebbet a kiadóhivatal

Az Aradi Munkaadószövetségek Tanonczközvetítő Intézete.

Hivatalos helyiség: Ipartestület.
Hivatalos órák: 9—12-ig, 3—5-ig.

Tanoncokat keresnek:
Nyolc asztalosstanoncot.
Négy kárpitosstanoncot.
Két kőfaragóstanoncot,
Három kádárstanoncot.
Egy szabóstanoncot.
Három bádoggazdánoncot.
Három faeszközteljesstanoncot.
Egy orvosi oncot.
Négy felektöltőstanoncot.
Egy molárstanoncot.
Egy kőművestanoneot.
Egy cimfestőstanoncot.
Két kőfaragó tanoncot.
Egy lakatosstanoncot.
Egy csizmadiatanoncot.
Egy tőrészstanoncot.
Egy szobafestőstanoncot.
Egy szappanosstanoncot.
Egy testástanoncot.
Egy paszomágyosstanoncot.
Két harangöntőstanoncot.

ÖSSZES KERESLET 43 TANONC.
Tanoncul ajánlkozik:
Lakatosnak: 61.
Mechanikusnak: egy.
Szobának: kettő.
Asztalosnak: egy
ÖSSZES KINÁLAT 9 TANONC.
Elhelyeztetett a folyó héten: 8 tanonc
Kaszab Géza,
ügyvezető t. kár.

22037—1909.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város tanácsa a m. kir. belügyminiszteriumnak rendelete nyomán ezennel közhírré teszi, hogy mindazon tartalékosok és póttartalékosok, akik a Boszniaiban, Hercegovinában és Dalmáciában állomásozó csapatokhoz, intézetekhez és tengervédhez folyó évi március hó 15-én kivétel nélkül tényleges szolgálattételre behívtak, illetőleg már 1908. évi november hó 3-án nyilvántartottak, azon esetben, ha minden kétséget kizárólag igazolni képesek, hogy visszamaradt családjukat saját keresményükből tartották fenn és behívásuk következtében visszamaradt családjuk önjerejéből magát fentartani képes nem volt, összeírásuk és a kincstár által nyújtandó segélyben való részesítésük végett folyó évi augusztus hó 10-ig a polgármesteri hivatalban jelentkezzenek.
Arad, 1909. július 17.

A városi tanács.

Nyomdai gépekhez
egy 6 osztályt végzett fiu
tanulóul felvétetik.

Meghívás.
„Györök-Ménés vidéki szőlőoltvány termelő társulat mint szövetkezet felszámolásban“

t. tagjait
1. évi augusztus hó 5-én d. e. 9 órakor
az aradi ipartestület székházában (földszint jobbra levő szövetkezeti helyiségében) tartandó

közgyűlésre
tisztelttel meghívjuk.

Tárgysorozati:
1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése
2. A felügyelő-bizottságba két tag megválasztása.
3. A felszámoló-bizottság jelentésének és befejező számadásának, valamint a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése és határozathozatalának jóváhagyása, a felmentvény megadása, a felszámolás befejezése és megszüntetése tárgyában.
Arad, 1909. évi július hó 22-én.

A felszámoló-bizottság.
Befejező-számadás.

Tartozik.	Kor.	f.	Követel.	Kor.	f.
Készpénz maradvány	1849	74	Aradi P. Igári takarékszövetkezet évi beszámolója tartozás kiegyenlítésére	13090	80
Telep vételára és befektetések megtérüléséért	6210	26	Termelési, kezelési és szállítási költség	1591	86
Oltványokért, ripáriakért és oltó vesszőkért	17219	16	Vesszőkért és kezelési jutalékért	1694	44
Adósoktól betolyt	733	09	Törzshatékra visszafizetve	9450	—
			Felszámolási és hirdetési költségek	185	14
	26	1274		26012	24

Aradon, 1909. évi július hó 22-én.
Györök-Ménés vidéki szőlőoltvány termelő társulat mint szövetkezet felszámolásban:

Millig József, s. k. felsej. b. tag.
Mihalik József, s. k. felsej. b. tag.
Dr. Ring Béla, s. k. felsej. b. tag.
Bisztriczky József, s. k. felsej. b. tag.

Szálloda
Erdélyben, hét szoba, kávéház, étterem, táncterem, istállókkal
háromezer forintért eladó.
Cim a kiadóhivatalban. 2728

81—1909. szám. Nagykamarás község előjárói.

Árlejtési hirdetmény.

Nagykamarás községhez tartozó Bánkut pusztán László-majorban építendő egy tanterem, egy tanítói lak és melléképületekből álló iskola épület építési munkálatainak árlejtés utján biztosítására Nagykamarás község jegyzői irodájában 1909. évi augusztus hó 12-ik napján d. e. 10 órakor zárt ajánlati és szóbeli versenytárgyalás tartatik. A zárt ajánlatok a község előjáróihoz a mondott nap d. e. 9 órájáig adandók be. Bánatpénzül az árlejtés megkezdését megelőzőleg a 15115 kor. kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy megfelelő értékpapírokban a községi előjáróság (pénzkezelő) kezéhez letendő. A munkálatok terve, költségvetése és egyéb feltételek a községi előjáróság hivatalos helyiségében bármikor megtekinthetők.

Nagykamarás, 1909. július 23-án.
Szabó József, bíró. 2725.
Fikler József, jegyző.

Magyar kir. államvasutak

Nyári menetrend.

Érvényes 1909. évi május hó 1-től.

Table with columns: Állomások, Szv. I-III, Gyv. I, II, Szv. I-III, Gyv. I, II, TVsz. I-III, Szv. I-III. Rows include Arad, Sofronya, Kurtics, Lőkősháza, Bánhídi major, Országút, Kétegyháza, Ujkigyós, Békés-Csaba, Békés-Földvár, Mezőberény, Gyoma, Mezőtar, Puszta-Pó, Puszta-Tenyé, Szajol, Szolnok, Ujszász, Tápiógyörgye, Tápiószéle, Nagykáta, Tápiószecső, Tápiószőlő-Tápiószáp, Mende, Gyömrő, Maglód, Rákos, Kőbánya fel. p. u., Budapest k. p. u.

Table with columns: Állomások, Tv. sz., Gyv. I, II, Szv. I-III, Gyv. I, II, Szv. I-III. Rows include Budapest kpu, Kőbánya felső p. u., Rákos, Maglód, Gyömrő, Mende, Tápiószőlő-Tápiószáp, Tápiószecső, Nagykáta, Tápiószéle, Tápiógyörgye, Ujszász, Szolnok, Szajol, Puszta-Tenyé, Puszta-Pó, Mezőtar, Gyoma, Mezőberény, Békés-Földvár, Békés-Csaba, Kigyós, Kétegyháza, Országút, Bánhídi major, Lőkősháza, Kurtics, Sofronya, Arad.

Table with columns: Állomások, Gyv., Szv., Szv., Gyv., Szv., TVsz. Rows include Arad ind., Glogovác, Csicsér, Györök Ménéz, O-Paulis, Paulis, Baraczká, M.-Radna, Milova-O, Konop, Berzova, Soborsán, Zam, Mar.-Illye, Deva, Piski, Szasváros, Alvincz, Gy-feherv., Tövis.

Table with columns: Állomások, Szv., Gyv., Szv., Gyv., Szv., Vv., Vv. Rows include Tövis ind., Gy-feherv., Alvincz, Szasváros, Piski, Déva, M.-Illye, Zam, Soborsán, Berzova, Konop, Milova-O, M.-Radna, Baraczká, Paulis, O-Paulis, Györök Ménéz, Csicsér, Glogovác, Arad.

Table with columns: Állomások, Szv., Szv., Vv., Szv. Rows include Arad, Uj-Arad, Németh-Ságh, Vinga, Orczyfalva, Merczyfalva, Szt.-András, Temesvár-Jv., Temesvár-Józsafalva, Szt.-András, Merczyfalva, Orczyfalva, Németh-Ságh, Uj-Arad, Arad.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Kiadóhivatalunk teljesen ingyen ad a
Kiadóhivatalunk
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 181.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Vadkezelésért kérjük a hirdetés előtt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a
Kiadóhivatalunkban
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 181.

Eszen rovataiban minden apró egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vasnapi napok kivételével 3 fillér. — Családot kereső vagy családnak ajánló apró hirdetés 20 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér — Hirdetést levelezőlapok 50-100 fillérért és 1 koronaért kaphatók lapunk elárulító helyein.

Akinek

ismeretségi híján

házastársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztára, kulcsárra, vinczellőre, kertészre,	kulcsárra, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodászolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.
--	---

Aki

bérbeadni kíván

birtokeket, házat, vadászterületet,	kocsit, lovat, halászatot, telket.
---	---

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást, stb. vagy
--	--

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetés

rovatait használja.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

28 éves önálló iparos

vagyok, jó meneteli üzletem van, elfoglaltságom miatt ezúton óhajtanék házasság céljából 22-25 éves hajadonnal vagy özvegygyel megismerkedni, akinek 5-6 ezer korona hozománya van. Arcképpel ellátott ajánlatokat e lap kiadóhivatalába. Titoktartás biztosítva. 44444. 2735

A „Jó pásztor“ vendéglő

f. évi november 1-től kiadó. Értekezhetni Müller Károly háztulajdonosnál. 2676

Egy 50 éves férfi

izr. vallású, nőtlen, volt községi írnok, a ki gyorsan és jól számol, bármilyen szerény feltételek mellett is, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban.

Intelligens

hivatalnok magányos családnál 1-2 urigyermekek jövő tanévre teljes ellátást kaphat Wesselényi-utca 9. szám alatt. 2706

Egy jóforgalmu

fűszer és korlátlan italméréssel bíró üzlet betegség miatt eladó. Cím a kiadóban. 2780

Egy csinos butorozott

külön bejárattal, szép, tágas szoba azonnal kiadó. Batthyány-utca 9 sz., ajtó 9. 2786

Modern kölcsöntárunkba

érkezett újdonságok: Felicitas Rose: Heideschulmeister, Zobelitz: Die körbe des Herrn von Wildenberg, Ewers: Mit meinen Augen. Ingusz I. Fia Arad, Andrassy-tér 16. 178

Fűszer, rőfős,

vas és vegyesáru üzletem részére két jó házból való fiut tanulóknak keresek, teljes ellátás mellett. Kruchio Elek, Mezőhegyes. 2714

Egy 3 szobás udvari lakás

Bem-utca 1/a. szám alatt kiadó. Bővebbet ugyanott. 2715

Kiadó

egy 6: szobás és alkofos ur lakás fürdőszobával és mellékhelyiségekkel augusztus hó 1-től, esetleg november hó 1-től. Bővebbet a színházi versenybazárban. 2722

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívül előnyárban. Bloch H. papírkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Jó házból való két fiú

mint fűszerkereskedő tanonc azonnal felvétetik Frischolz Béla fűszerkereskedésében, Hátszegén. 2699

Újdonságok köcsövesrel

Schaw Barnard: Die törichte Heirat, Lindau: Der Held Tages, Felicitas Rose: Heideschulmeister Uwe Karsten, Stratz: Die armen Reichen, Schlicht: Officiere a. d., Stilgebauer: Der Eroberer, Schnitzler: Dämmerseelen, Heer: Laubgewind, Ballestreum: MáriaSchnee, Bartsch: Vom sterbenden Rokoko. Kaphatók Kerpel Izó kölcsönkönyvtárában, Aradon. 262

Angol vagy német beszédet

vagy német keresk. levelezést tanít tökélyig postán, személyes érintkezés nélkül havi 3 koronaért Órfi nyelviskolája Aradon. 2511

Eladó ház

Világoson, Fő ut 126. szám 11000 koronaért szabad kézből azonnal eladó. Bővebbet Kolozsi Lajosnál Arad, Sarló-utca 20. 2588

Üzlethelyiség kiadó

november 1-re, József főherceg-ut 9. szám. Értekezhetni a Wild-féle cukrászdában. 2581

Fiatalkereskedő segéd

azonnali belépésre felvétetik Kétegyházán, Schönbrunn Albert kereskedésében. 2724

Jfi. Gyürky Sándor

papírnagykereskedésében Debrecenben felvétetik egy ügyes, szolid keresztény segéd. 2728

Eladó szőlő

Magyarádon, nagysári hegyen, circa 6-7 hold, egészben termő, szilárd anyagból készült jó karban lévő épületekkel, pincével, idejéig természetesen, összes szüretelési eszközökkel, felszereléssel, butorozattal, körülbelül 4000 M. új tölgyfa szőlőkaróval. Bővebb felvilágosítást ad Lewieczky Tivadar megyei árvaszéki ülnök Aradon. 2314

Sürgősen eladó magánlak.

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2679

Gyorokon

jóforgalmu üzleti ház Alsómagyar-utcában szabad kézből eladó. Bővebbet Kaufmann Mátyásnál, Gyorokon. 2671

Fiatalkereskedősegéd

parasztrőfős és rövidáru szakmából, ki románul is beszél, 30 kor. kezdőfizetése és teljes ellátás mellett azonnal felvétetik Krausz Ignácánál, Tenke. 2703

Jömenetű,

régóta fennálló női kalapüzlet családokból előnyös feltételek mellett azonnal átadó. Bővebbet Schneewitz Mariska, Petrozsény. 2698

Női- és gyermekruha varrónő

perfekt, Budapestről jött, ajánkozik uriházakhoz. Boczkó-utca 11., első emelet 6. 2739

Nagyobb fizetéssel tanuló

felvesz: Rosenblüh H. és Társa divatkereskedése. 2738

Finom, modern

háló, ebédlő, és egyéb butorok jutányos áron eladatnak. Cím: Sarkad Part-utca 4., Molnár Antal. 2740

Lapkihordó-pár felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Diamant Jenő

épület- és díszmű-bádogos.

Műhelye és

kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári fujskó-lával szemben.)

Új női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni újonnan megnyitott

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik
Katona László,
női és férfi szabó, Szabadság-tér 1. szám alatt. 2028

FISCHER SIMON Nagyáruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

305

meglepő olcsó árjegyzéke.

Fr. 1.55
Selyem
Ernyő

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

következő olcsó árban lesznek elárulva
1 drb. gyermek ernyő ... 50.—, 95 kr.
1 drb. női fekete napernyő ... 1.25 kr.
1 drb. férfi és női selymemnyő 1.75 kr.

Páratlan
olcsó
árak!

Fr. 1.45
Madepulán
Ing

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

A legfinomabb fehér madepulán puha mellű férfi ingek, meglepő olcsó ár, darabja forint 1.45-ért kaphatók.

Páratlan
olcsó
árak!

53 krajcár
Flor
Harisnya

FISCHER SIMON Nagy Áruháza
Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

Óriási mennyiségű alkalmi vétel férfi, női és gyermek harisnyák érkeztek és bűmulates olcsó árban lesznek elárulva.

23 krajcár
Batiszt
Zsebkendő

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

Óriás nagy zsebkendő vétel folytán lesznek a legelegánsabb angol színes batiszt zsebkendők 40 krajcár helyett csak 23 krajcárért elárulva.

45 krajcár
Szalma
Kalap

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

Girardi szalmakalapok, férfi, fiu és gyermek részére már 45 krajcárért kezdve kaphatók.

75 krajcár
Selyem
Nadrágtartó

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

Jelenleg, ameddig a készlet tart, lesznek elárulva, finom selyem nadrágtartók 75 krajcárért.

98 krajcár
Bőr
Keztyű

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

A legfinomabb női és férfi prágai glaché bőrkezttyű fekete, fehér és színes csak 95 krajcárért lesznek elárulva.

Fr. 1.45
Angol
Sephir ing

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

Ritka alkalmi vétel folytán lesznek a legfinomabb és legelegánsabb színes ingek, a melyeknek az értéke fr. 2.50. csak fr. 1.45-ért elárulva. — Ez a cikk különösen figyelemre méltó.

Fr. 1.25
Nyári
Sporting

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

Sikerült nagy vétel folytán dupla galléros férfi ing fr. 1.5. Színes sephler sporting fr. 1.45. Nyerselyem vászon tenniaz ing meglepő olcsó ár fr. 1.75.

50 krajcár
Sport
Sapka

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

Férfi, fiu és gyermek sport sapkák finom szövetsből 35, 50 és 75 krajcár.

45 krajcár
Selyem
Keztyű

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

A legjobb minőségű ohapselyem férfi és női keztyűk 45 krajcárért lesznek elárulva.

38 krajcár
Selyem
Nyakkendő

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

Óriási választékban tiszta selyem nyakkendők elegáns színekben, drbja 38, 45 és 50 krajcár. 3 darab elegáns selyem batiszt nyakkendő 55 krajcár.

45 krajcár
Elegáns
Sétabot

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

Óriási választékban a legújabb sétabotok . . . 45, 75 kr.
Vasbot bőrrrel áthuzva . . . 95 kr.
Acél bot alkefel fogóval . . . 125 kr.

95 krajcár
Francia
Batiszt nadrág

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

Finom rövid francia batiszt alsó nadrág darabja 95 krajcár. — Jó minőségű köpเปอร์ alsó nadrág színes, himezve, reklám ár 95 kr.

Utazó cikkek nagy választékban a legolcsóbb árban.

Bőröndök	Utazó készlet
Kézitaska	Haj kefék
Ernyő-tok	Ruha kefe

19 krajcár
Színes
Manschetta

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

A legszebb színes mintázott jó mosó és jó minőségű Manschetták párja 19 kr.-ért lesz eladva.

Nagy választék bőrárúkbani!
Női kézitaska Dohánytárca
Pérez erszény Cigaretattárca
Papírpöszttárca Szivartárca
Fizetőpincértárca

Fr. 1.25
Nyári
Kalap

FISCHER SIMON Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt

Kitűnő jó nyári Loden strapa kalap fr. 1.25 és 1.50.

Gyermekkosziból gyári raktár Fischer Simon Nagy Áruházában minden elképzelhető kivitelben és legolcsóbb árban kaphatók. 5 forinttól kezdve 50 forintig.